

ASHA ARCHIVES

आशा अरुकाथि

१४१

ASHA ARCHIVES

फलसमानाधिकरणा व्यापारवाचकत्वं चारब्धपरिसमाप्नोपलक्षितः कालो वर्तमानः ३
अकर्मकत्वं फलव्याधिकरणा व्यापारवाचकत्वं सकर्मकत्वं १॥

मः को० ति ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ तत्रादौ दशलकारः प्रदर्श्यन्ते ॥ लट् लिट् लुट् लृट् लेट् लोट् लङ् लि

॥ १ ॥ ड् लुङ् लृङ् एष पंचमोलकारश्चुहोमात्रगोचरः ॥ लः कर्मणि च मोवे चाकर्मकेभ्यः ॥ लकारः सकर्मके

भ्यः कर्मणि कर्तरि च स्युरकर्मकेभ्यो भावे कर्तरि च वर्तमाने लट् वर्तमानक्रिया च तेर्धातो लट् स्यात् ॥

आत्मधारणा नुकलोमा अरावितो उच्चारणसामर्थ्याच्च स्पनेत्वम् नू सतायाम् कर्तृविनेसायां भूल इति स्थिते ॥ तिप् तस्य हि

पारः सत्ता ४ सिप्यस्यमिधस्यलाताक्यासायां चमिड्वमिह हिङ् एतेषा दशलोदेशाः स्युः ॥ लः परस्मैपदम् ॥

लोदेशाः परस्मैपदसंज्ञाः स्युः तङ्गनावात्मनेपदम् तङ् प्रत्याहारः शानचकानचौ चैतत्संज्ञास्युः पूर्वसंज्ञा

पवाहः ॥ अनुदात्तलिङ् आत्मनेपदम् अनुदात्ते तउपदेशोऽङ् तदन्ताच्चधातो लस्य स्थाने आत्मनेप

दं स्यात् स्वरितमितः कर्त्रभिप्राये क्रियाफले स्वरिते तो चितश्चधातो एत्मेनेपदं स्यात् कर्त्तृगामिनि

राज्यासनास्थितिजागरणमवद्विष्टाय भयजीवीतमरणात् ॥
शयनकीडाश्चिदीप्यथ मधोतुगरानमकर्मकमाहुः ॥ १ ॥

रामः
॥ १ ॥

क्रियाफले शेषात्कर्तरि परस्मैपदम् ॥ आत्मनेपदमिहोनादातोः कर्तरि लृप् परस्मैपदं स्यात् ॥ तिङ् स्त्री
लिङ्गिणिप्रथममध्यमोत्तमाः तिङ् ॥ उभयोपदेशोस्त्वमस्त्रिका क्रमादेतत्संज्ञासु ॥ तात्परेकवचनद्विवच
नबहुवचनान्येकशः ॥ लब्धप्रथमादिसंज्ञानितिङ् स्त्री ॥ लिङ्गिणिप्रत्येकमेकवचनादिसंज्ञानिस्तुः ॥ पुष्प
द्युपपदेसमानाधिकारोऽस्यानिन्वपिमध्यमः ॥ तिङ् वाच्यकारकवाचिनिष्पन्नादिप्रमुञ्जमानेः प्रमुञ्ज
मानेचमध्यमः ॥ अस्मद्युत्तमः ॥ तथाभूतेः स्मद्युत्तमः ॥ शेषेप्रथमा ॥ मध्यमोत्तमयोरविषयेप्रथमः
स्यात् ॥ भूतिइतिजाते ॥ तिङ् शित्सार्वधातुकम् ॥ तिङ् शितश्चधात्वधिकारेत्कारतत्संज्ञासुः ॥ कर्तरि
शप् ॥ कर्त्रर्थेसार्वधातुतेकेपरेधातोः शप् ॥ सार्वधातुकाहर्धातुकयोः ॥ अनयोः परयोरिगंताद्गुण
ः स्यात् ॥ अवादेशः भवति भवतः ॥ शेन्तः प्रत्ययावयवस्पर्शान्नादेशः ॥ अतोर्गुणे भवन्ति भवसिभ

म. को. ति वयः भवयः अतो हो धो यमि ॥ अतो झ. स्प दी धो पना हो सार्व धातु के. भवामि भवाव भवामः सभव
 ॥ २ ॥ ति. तो भवतः ते भवन्ति. त्वं भवसि. युवां भवथ. मयं भवथ. प्रहं भवामि. प्रवां भवावः. वयं भवामः. शेषे
 विभाषा. क. खादावपान्त उपदेशे. उपदेशे कादि खादिषान्त वर्जगहनदाहेरन्यस्मिधाता वपसर्गस्याः
 निमित्तात्परस्यनेर्णत्वं स्यात्. प्रणि भवति. प्रनि भवति. परे से लिट्. भूतानद्यतन परे सार्थवृत्तेः
 धातोर्लिट् स्यात्. प्रश्नाः परं परे ह्यलस्यति वादय. परस्मैपदानां गालतुसुल्यल्युसरात्त्वमाः ॥
 लिट्स्तिवादीनां गालादयस्यु. भू. अदति स्थिते. भुवो वुलुङ्. लिटो. भुवो वुगागमः स्यात् लुङ्. लि
 टोरचि. लिटि धातोर्नभ्यासस्य. लिटि परे अनभ्यासस्य धात्ववयवस्यैकावः प्रथमस्य द्वे स्त आदिभू
 तादयः परस्य तु द्वितीयस्य. भूव भूव अदति जाते. पूर्वोभ्यासः. अत्र ये द्वे तयोः. हलादि शेषः ॥ अभ्यास

शमः

॥ १ ॥

सस्यादिर्हलशिष्यतेः न्येहलोलुप्यतेः ह्रस्वः अभ्यासस्याचः भवतेः ॥ भवतेरभ्यासोकारस्य अः स्याद्वि
दिः ॥ अभ्यासेचर्चः ॥ अभ्यासेरुलां चरस्युः ॥ जसश्च ॥ रुलां ज ॥ शः खयां चर इति विवेकः ॥ वभूव ॥ वभूवतु ॥ वभू
वुः लिङ् च ॥ लिङादेशस्तिङाद्धातुकसंज्ञं स्यात् ॥ आर्द्धधातुकस्येङुलादेः ॥ आगमः ॥ वभूविथ ॥ वभूवथुः
वभूव ॥ वभूव ॥ वभूविव ॥ वभूविम ॥ अच्यतेनेलुट् ॥ भविष्यत्यनद्यतेनेर्धधातोर्लुट् ॥ स्वतासील्लुटोः ॥
धातोरेतौ स्तो ल्लुटोः परतः ॥ शपापवादः ॥ लुटितिलुट् ॥ लुटोर्गर्हणं ॥ आर्द्धधातुकं शेषः ॥ तिङ् शिभ्योऽन्योः
धातोरिति विहितः ॥ प्रत्यय एतत्संज्ञः स्यात् ॥ इट् ॥ लुटः ॥ प्रथमस्यङ्गैरसः ॥ इति सामर्थ्याद्भस्यापि ढेलो
पः ॥ भविता ॥ तासस्ते लोपः ॥ सादौ प्रथमे ॥ ऐव ॥ रादौ प्रत्यये तथा ॥ भवितारौ ॥ भवितारः ॥ भवितासि ॥ भवि
तास्मि ॥ भवितास्य ॥ भवितास्मि ॥ भवितास्व ॥ भवितास्म ॥ लृट् शेषे च ॥ भविष्यदर्थ्याद्वातोर्लुट् ॥ क्रियार्था

म. को. **॥** पांक्रियापांसस्यामसस्यांच. इह भविष्यति. भविष्यतः भविष्यति. भविष्यसि. भविष्यथः. भविष्यथ.
॥ ३ ॥ भविष्यामि. भविष्यावः. भविष्यामः. लोट्. विधादिचर्येष धातोर्लोह. प्राशिविलिह. लोटौ. लृट्. लो
 टर्कारस्य डः. भवतु. तुह्यो. तातडाशि. न्यतरस्याम्. प्राशिवितुह्यो स्नातड्. वा. मरत्वात्सर्वदेशः.
 ननु रि. चेत्यस्य कावकाश्रुति चेच्छृणु. अनन्यार्थे ड्. कारस्य तातडादिधीति गृह्यमाण. भवतात्. लोः
 टोलङ्. वत्. लोटस्नामादपः. सलोपश्च. तस्यस्यमिपान्तात्तामः. डि. तश्चतुर्णांतामादपस्युः. **॥**
 भवताम्. भवन्तु. सेर्हपिच. लोटः. सेर्हसोपिच. अतोहे. लुक्. भव. भवतात्. भवतं. भवतः. मेर्नि.
 लोटः. **॥** प्राडुतमस्यपिच. लोटुतमस्याट्सपिच. हिन्योरुत्वन. ईकारेच्चारसामर्थ्यात्. भवानिते
 प्राधातोः. तेगस्युपसर्गसंज्ञकाः धातोः प्रागेव प्रयोक्तव्याः. **॥** प्राणिलोट्. उपसर्गस्यान्निमीतात्परस्य

रामः

॥ ३ ॥

मध्य. ति. अतोपेयः अतः परस्य सार्वधातुकावयवस्यासदस्यस्य. गुणः. लोपोव्योर्बलि. भवेत्. भवेतां. भवेत्.
 ॥ ४ ॥ लिङ्. भवेयुः. भवे. भवेनम्. भवेत्. भवेयम्. भवेव. भवेम. लिङ्. शिषि. प्राशिषिलिङ्. स्तिङ्. हर्धातुकसंज्ञः
 : स्यात्. कित्. शिषि. प्राशिषिलिङोपासुङ्. कित्. स्कोरितिसलोपः. कृत्तिच. गित्. कित्. डि. निमित्तेङ्. ग्ल.
 शृणोः. गुणवृद्धिनस्त. भूयात्. भूयास्तां. भूयासुः. भूया. भूयास्तं. भूयास्त. भूयासं. भूयास्व. भूयास्म. लुङ्. भूतार्थे
 धातोर्लुङ्. माडि. लुङ्. सर्वलकारः. पवादः. ॥ स्मोत्तरेलङ्. च. स्मोत्तरेमाडि. लङ्. स्यात्. लुङ्. च. चिलुङि. सवा
 द्यपवादः. श्ले. सिच. गानिस्वाद्युपाभूम्. सिच. परस्मैपदेषु. लुक्. गायविहेगादेशपिवन्ति. ग्ले. ने. भू. लु. वा
 स्तिङि. भू. सु. एतयोः सार्वधातुकेतिङि. गुणोन. अभूत्. अभूताम्. अभूवन्. अभू. अभूतं. अभूत. अभूवम्. ॥
 अभूव. अभूम्. नमाडि. योगे. प्रजदौनस्त. मामवान्भूत्. मास्मभूत्. लिङ्. निमित्तेलङ्. कित्. पातिपत्तौ. हेतुहेतु

मभ्रावाहिलिनिर्. मितंतत्र भविष्यदर्शाहोत्तर्. उ. क्रियायाः प्रविष्यतौ गम्यमानायां. प्रभविष्यत्. प्रभवि
 ष्यताम्. प्रभविष्यन्. प्रभविष्य. प्रभविष्यतम्. प्रभविष्यत. प्रभविष्यम्. प्रभविष्याव. प्रभविष्याम. ॥
 सुवृष्टिश्चैव भविष्यतदा सुभिस्समभविष्यत्. इत्यादिज्ञेयम्. प्रभवति त्याहो. उपसर्गाणामसमस्त्वत्वेपिसंहि
 तानित्यानंदुक्तं संहितैकपदेनित्यानित्याधात्वसर्गयोः ॥ नित्यासमासेवाकेतुसाविवसामपे सते ॥
 इतिसत्ताद्यर्थनिर्देशश्चोपलक्षणम्. यागत्स्वर्गो भवति इत्याहो उत्पद्यते. इत्याद्यर्थात्. उपसर्गस्त्व
 र्थविशेषद्योतका. प्रभवति. पणभवति. संभवति. प्रतुभवति. प्रभिभवति. उद्भवति. परिभवति. इत्याहो
 विलसणायावगते. उक्तं च. उपसर्गेण धात्वर्थो वलादन्यत्र नियते. प्रहारहारसंहारविहारपरिहारवत् ॥
 इति. प्रतसातत्यगमने. प्रतति. प्रतत. प्रतन्ति. प्रतसि. प्रतयः. प्रतय. प्रतामि. प्रतावः. प्रतामः ॥

[illegible]

म. ध. ति. मासीताद् इव वापेपि. सेवसिते त्वत्र सितशब्दात् प्राप्ये सुनोत्यादयस्तेषामाङ्गव्यवापेपि सस्य ष ॥ न्यसे।
 ॥ ६ ॥ धत् न्यसेधीत् न्यसेधिष्यत् स्यादिष्वभ्यासेन चाभ्यासस्य प्राक्सितात् स्यादिष्वभ्यासेन व्यवापेपि षत्वं स्या
 त्. एषामेव चाभ्यासस्य न तु सुनोत्यादिनाम् निषेधे ध. निषेधे धत् ॥ सेधते गर्तौ. गत्यर्थस्य सेधतेः सस्य
 षोन. गंगां विसेधति. एवं चित्ति संज्ञाने. अचशोके. गदव्यक्तायां वाचि. गदति. नेर्गदनदपतपदद्युमास्य
 तिहंति पाति वाति द्राति प्रातिव. पतिवहति शम्पति विनोति दे. पिषुच. ॥ उपसर्गस्यान्तिमितात्परस्यने.
 र्णत्वं स्यात्. गदनदादिषु परेषु. प्रणिगदति. कुहोषु ॥ अभ्यासकवर्गहकारयोश्च वर्गदेश. ॥ अत उपधा
 याः वृद्धिः स्यात्. निति गिति च प्रत्यये. जगाद्. जगदत्. जगद्. जगदिष्य. जगदद्यु. जगद्. सलुत गो
 वा. णित्स्यात्. जगाद्. जगद्. गदिता. गदिष्यति. गदत्. प्रगदत्. गदेत्. गद्यात्. अनोह्लादेर्लघोः ॥

शमः.

॥ ६ ॥

७

हलादेर्लघोरतोचृद्धिर्बडादौसिचिपरस्मैपदे. अगादीत्. प्रगादीत्. अगादिष्यत्. राद्. प्रव्यक्तेशब्दे. लोनः धा
त्वादेर्णस्पन. णोपदेशास्त्वनर्दनाठिनाथनाधनन्दनकन्दनतः. उपसर्गादसमासेपिणोपदेशस्य. उपसर्गस्या
निमित्तात्परस्यणोपदेशस्यधातोर्नस्पराः स्यात्समासे. समासेपि. प्रदति. नदति. ननाद. अतएकहस्म
येतादे. सादेर्लिटि. लिटिनिमित्तादेशादिकं भवति. यदगंतदवयवस्यासंयुक्तहलमध्यस्य स्यात् एत्वं
मभ्यासलोपश्च कितिलिटि. नेदतु. नेदु. यलिवरेति. इद्वतिथलप्रायन्तं स्यात्. नेदिष. नेदलुः.
नेद. ननाद. ननद. नेपिदव. नेदिमः. नादितान्नसिष्यति. नदतु. अनदत्. नेपदेत्. नद्यात्.
अनादीत्. अनदित्. अनदिष्यत्. अतिर्लसृणे. इरइत्संज्ञावाच्याः शपूर्वाः खपः शिष्यन्ते. प्रभास्य.
हलादिशेषापराद्. चञ्चोत्. इतिोवा. इतिोधातोश्चरइ. वा. परस्मैपदे. अश्चेत्युत्तत्. अश्चातित्.

मन्थय ॥ यकारहितो यमम् श्रोतति च श्रोतः अश्रुतत् अश्रोतीत् चुरति आसेचने चोतति हुनदि सम्हो
 ॥७॥ आदिर्निष्ठः उपदेशो धातो र्द्य एते इतः स्युः इदितो नु म्यातो नन्ति ननन् नंदिता नदिष्यति
 नन्तु अनन्दत् नन्देत् इदित्वान्नलोपो न नद्यात् अनंदीत् अनंदिष्यत् एवं कुपि पुथिलुपि मपि म
 न्यहिंसा संक्लेसनयो विदि प्रवयवे विन्दि भिदिति पाठान्तरं भिन्ति गद्विबद नैकदेशे गन्दति ॥
 चदि आल्हादने चन्दति चदि चेषायां चन्दति कदि कदिल्लदि आल्हादने रोदने च क्तिदि परिदेवने
 तकि क्लृजिवने युगि जुगि वुगि वर्जने मपि मण्डने शिधि आ प्राणे मंथ विलोडने मंथति ममंथ
 कित्वान्नद्योपः मथ्यात् अर्च पूजायां अर्चति तस्मान्नुद् दिहलः दिहलो धातो दीर्घि भूतादतः परस्परनुद्
 आनर्च आनर्चतु आनर्च अर्चिता अर्चिष्यति अर्चतु आर्चत् अर्चत् अर्चत् अर्च्यत् आर्चित् आर्चिष्यत्

रास ६६

॥७॥

एवं अर्दगतौ याचने च अति अतिवन्धने वनपणसंभक्तौ वनति ववान नशस्वदहवादिगुणानाम्
 शस्वदेवकारदीनां गुणशब्देन भावितो योऽतस्त्वच एत्वा भासलोपो न ववनतु ववनतु सनति ॥
 ससान सेनतु सेनु ये विभाषा जनसनखनामात्वं वा यादौ क्ति सायात् सन्यात् वद्व्रजगतौ व्रज
 ति वव्राज व्रजिता व्रजिष्यति व्रजतु अव्रजत् व्रजेत् व्रज्यात् वद्व्रजहलन्तस्याच एषामचो वृद्धिः
 ॥ परस्मैपदेषु चि अव्राजीत् अव्रजिष्यत् कदेवर्षा वरणा यो कटति चकार कटिता कटिष्यति क
 टतु अकटत् कटेत् कट्यात् ^{धरवु जायनाद} त्वन्तसराश्च सजागृणी अदिताम् ह्रस्वांतस्त्वचसरादेर्यन्तस्त्व
 यन्तेरेदितश्च वृद्धिर्नेङादौ सिचि अकटीत् अकटिष्यत् गुपूरसणे गुपूधूपनिष्ठि पणिपनिभ्य प्रापः
 स्वार्थे सनाद्यन्ताधातवः सनाद्यः कमेर्णिङ् न्ताप्रत्यया अन्तेष्वान्तेधातुसंज्ञास्यः सनक्यचक्राम्य

मध्य **॥** चक्पञ्च क्यपोथाचारकिपुणिज्जौ तथा • यगायद्वयपञ्च गिरचेति द्वादशामोसनादयः सनाद्यन्ता
॥ ८ ॥ धातवद्वयत्माननारंभूवादयद्वयेवस्तत्रधीतुंयुक्तम् • धातुत्वाच्चडादयः गोपायति • आयादयः
 आर्हधातुकेवा • आर्हधातुकविवक्षायामापेयञ् गिज्जिवास्तुः कास्यनेकाच • आंवक्तव्योत्ति • का
 स • आन्विधानात्मस्यनेत्वम् • प्रतोलोपः • आर्हधातुकोपदेशेयददंतंतस्यातोलोप • आर्हधातुके •
 आमः परस्परलुक् • कृत्वापुत्रपुज्यतेति • आमनाच्चिद्वयः कृभ्यस्तयोः तुप्रपुज्यंते • तेषांरित्वा
 हि • उरत् • अभ्यासस्यकृतोः स्यात्प्रये • वृद्धिः गोपायांचकार • हित्वात्परत्वाद्यणिप्राप्ते • द्विर्वचनेचि • द्वि
 त्निमित्तेचिपरे • अच • आदेशेनद्वित्वेकर्तव्ये • गोपायांचक्रतुः • गोपायांचक्रुः एकाचउपदेशेऽनुदा
 तात् • उपदेशेयोधातुरेकाजलहानश्चततः परस्परार्हधातुकस्योपान • ऊहृदनेयोतिरुक्षणीस्तुतु ।

कश्चिदीडः श्रीभिः वृद्धः वृद्धाश्च विनैकाचोजनेषु निहताः स्मृताः पञ्चानेषु श्लेकः चानेषु पञ्च
 चः रिचः वचः विचः सिचः षट् छानेषु प्रच्छेदः कः जानेषु त्यजः निजिनः भजः भंजः भुजः भ्रजः मजः
 यजः युजः रुजः रंजः विजिनः संजः स्वंजः सजः पञ्चदश दानेषु भट् सुट् खिट् छिट् तुट् नुट्
 पद्यः भिट् विद्यः विनट् विन्ट् शट् खिट् संट् हट् षोडश धानेषु कुधः क्षुधः बुधः वंधः
 युधः रुधः एधः व्यधः सुधः साधः सिध्यः एकादश नानेषु मन्यह्नौ हौ पानेषु आपः सिपः लुपः
 तपः तिपः तप्पः दप्पः लिप्पः लुपः वपः शपः स्वपः सपः सप्तमोदश भावेनेषु यभः रभः लभः स्वयः मा
 नेषु गमः नमः रमः यमश्चत्वारः शानेषु कुशः हंशः दिशः दश मशः रिशः रुशः लिशः विशः
 स्यशोदश पानेषु रुषः त्विषतुषः द्विषः दुषः पुष्यः पिषः विषः शिषः शुषः स्त्रिष्य एकादश सानेषु

एवलिट् न स्याद न्यस्माद निटोपिः स्यात् । अवस्तास्वत्यनिटो नित्यम् ॥ ५ उपदेशे जन्तो यो धातुस्तोसौ
नित्यानिट् ततः परस्य यत्न ईरण । उपदेशे स्वतः । उपदेशे कारवतत्वास्तोसौ नित्यानिट् ततः परस्य यद् ईरण
ऋतोभा र्हजस्य । तासौ नित्यानिट् ऋहंता देवयलोनेट् भारद्वाजस्य मते नान्यस्य तु स्यादेव । अयं मंत्र
संग्रहः ॥ अजन्तो कारवान्वापस्तास्य निट् यलिवेडयम् । ऋदन्नद्रदृड् । नित्यानिट् काद्यन्मोलिटिसेड्भ
वेत् । विस्रियिष्य । विस्रेय । विस्रिययु । विस्रिय । विस्राय । विस्रय । विस्रियिष्य । विस्रियिम । सेता । सेष्यति । स
ययु । अस्रयत् । स्रयेत् । अहृत्सार्वधातुकयोर्दीर्घः । अजन्ताङ् । स्पदीर्घः । स्याद्यादौ मत्पये । न तु कृत्सार्वधा
तुकयोः । स्रियात् । सिचि वृद्धिः । परस्मैपदेषु । श्रंतांगस्य वृद्धिः । परस्मैपदे परे सिचि । अस्मैषित् । अस्मैष्यत् ।
तपसन्तापे । तपति । तताप । तेषत् । तेषु । तेषिय । ततप् । तसा । तप्स्यति । तपतु । अतपत् । तपेत् । तप्सात् ।

~~... ..~~ = 2

॥ ४५ ॥ अत्रानेपदनिमित्तं वास्तवैव सुकृते मोरिहृत्पात्र ॥

मको **ति** अताप्रित् अताप्तां अतप्पत् निसस्त वतावनासेवने षः स्यात् प्रासेवनं पौनः पुन्यततो न्यस्मिन्विष
॥ १ ॥ ये निष्पति कुसुपाद्विसेपेवाभाश भ्लाश भ्रस कसुक्तसुत्रसितुदित्तपः एभ्यः श्यन्वा कर्तरि सार्वधा
तुके पसेशप् क्रमः परस्मैपदेषु क्रमेदीर्घः परस्मैपदेशिति काम्यति कामति च काम सुकमोरनात्म
नेपदनिमित्ते अवैवेह कमिष्यति काम्यतु कामतु अकाम्यत् अकामत् काम्येत् कामेत् क्रम्यात्
अकमीत् अकमिष्यत् चसुछसुजसुसु अदने द्विक्त्सुचमांशिति अचोदीर्घः आदि चमदति
वक्तव्यम् आचामति आदि किम् विवमति चमति अचमीत् स्रवत्संचलने स्रवतति चस्रवात्
अतोत्तातस्य अतः समीपौपौत्तातहन्त्यागस्यातो वृद्धिः परस्मैपदेशिचि अस्वासीत् अस्वलि
ष्यत् स्रच्छद्यगतौ अत्सारेत् पापाने पाधाध्यास्यान्नादाणाहृष्यति सतिशदसदापि वजिप्रथ

नैरिति निषेधस्यऽतो हनोदेरिति विकल्प
स चापवादः २=

वापः

॥ १० ॥

मतिमनयच्छपसकृच्छौशीयसीदापादीनापिवाहयसुरित्संज्ञकशाहौमत्यमेपिवाहेशोदन्त
नैनगुणपिबतिआतमौणलपपौआतोलोपइतिचअजाघोरहधातुकपोऽङ्गिहिरोपर्योए
तोलोपपयत्तपपपपियपपायपपस्युपपपपौपपिवपपिमपातापास्यतिपिवत्तुअपिव
त्तपिवेत्तएलिङिघुसंज्ञानामास्यागैपिवतिजहातिस्पतिनांवातएत्वमार्हधातुकेकितिलिङि
पयातगातिस्पतिसिचेलुकअपातअपाताआतसिचलुकिआहनादेवेरुजुसउस्यपदा
नातअपहानादवर्णादुसिररूपमेकादेशअपअपास्यतग्लैग्लैहर्षसमेग्लायतिआदेचउ
पदेशेगितिउपदेशेएजंतस्यधातोएत्वनतुशितिजलौग्लाताग्लायतिग्लायत्तुअग्लायत
ग्लायेतवाप्त्यसंयोगादेघुमास्यादेरभ्यस्यसंयोगादेधातोएतएत्वंवाआर्हधातुकेकितिलिङि

मध्यः जहृर्यः जहृर्युः जहृरः जहृरः जहृरः जहृरिवः जहृरिमः जहृरताः जहृरनोः स्वेः क्रतोहनेश्च सस्पृहः कृरिष्यतिः

॥ १२ ॥ कृतुः अकृतुः कृरेतः पुणोर्तिसंयोगाद्योः अर्ते संयोगादेः कृदन्तस्य चणुरणोयकिपादावार्द्धधातुके लिङि च ॥
कृषात् वमयोस्तु स्वस्यादिविकल्पं बाधित्वा पुरस्तात्प्रतिषेधका एतारंभसामर्थ्याच्छ्रुतः किञ्चिन्निषेधे प्राप्तेः का
दिनिष्पन्नानित्यमिह सस्वरिव सस्वरिम परत्वाद्द्वनोरिति नित्यमिह स्वरिष्यति स्मृतिचिन्तायां स्मरति कृसं
वरणे कृरति स्मृतौ कादित्वानेह ससृर्यः सस्रवः सस्रम रिङ् शयग्लिङ् सु शेषकिपादावार्द्धधातुके लि
लिङि च क्रतोरिङ् रिङ् प्रकृते रिङ् विधिसामर्थ्यान्तर्दोषः स्त्रियात् असाधीत् शिघ्रगतौ तु पादाग्र्येति
धौ आदेशः धावति गच्छसेवने अहर्हने धरति हसिरे प्रसणे पश्यति विभाषास्तजिह्वोः आभ्याथ
लर्ङ् वा सजीह्वोर्लृत्त्यमकिति अनयो रमागमः स्याज्जलादावकिति दृष्टृ दृष्टीय दृष्टी पठोः कः सि

कृगतिप्रपणयोः कृद्वि+४

वक्षेतिषत्तमपुर्वं च+९

॥ १२ ॥

असासीत् कैशे शब्दे शैत्रै पाके ये औवै शेषणे पायात् आपासीत् पुमास्पोतित्वं तदपवादपवाः
 द. एलिजित्वे त्वं गति स्पेति सिजलु कौन लक्षण प्रति पदोक्तयोः प्रति पदोक्तस्यैव ग्रहणमिति पारुपस्य
 लाक्षणिकत्वात् हेवेष्टने स्नायति स्वेवेष्टने शोभायां चेत्येके स्नायति हेप्रशोधने दायति अद्युत्वे हेत्व
 सिजलु कौन दायत् अदासीत् प्रागंधोपादाने जिघ्रति घ्रायात् घ्रेयात् प्रघात् अघ्रासीत् अघ्राय
 त् धाराशब्दाग्निसंयोगयो धमति दगति निर्वृति इति स्यादिधीति पत्वम् अधित्तौ उपसर्गदिति पत्वम्
 अधिर्हता स्पेयात् सत्वेकृते प्रकृतिस्त्वर्गः स्यात् नकारजावनुस्वारपञ्चमौ रलिधातुषु सकारजः शकारश्च
 षीटवर्गस्तवर्गजः सिचोलुक् अस्पात् मा अभ्यासे मनति हागहने प्रणियच्छति ह्रौटिले हरति
 कृतं तच्च संयोगदेर्गुणः कृदन्तस्य संयोगदेरंगस्य गुणो लिटि उपधायां ह्रि जहृत् जहृत् जहृत् ॥

किदर्थमपि परावारात्मपि पवर्तते १

मध्यतिजहृथः जहृथुः जहृः जहृः जहृः जहृरिवः जहृरिमः जहृर्ताः जहृर्दोः सेः कृतोहनेश्च सस्पृहः कृरिष्यतिः

॥ १२ ॥ कृतुः अकृतुः कृरेत् गुणोर्तिसंयोगाद्योः ॥ अर्ते संयोगादेः कृदन्तस्य च गुणोयकिपादावर्द्धधातुके लिङि च ॥

कृषात् वमयोस्तु स्वत्यादिविकल्पं बाधित्वा पुरस्तात्प्रतिषेधका एङारंभसामर्थ्याच्छ्रुतः किति निषेधे प्राप्ते का

दिनिष्पन्नानित्यमिद् सस्वरिव सस्वरिम परत्वाद्द्वनोरिति नित्यमिद् स्वरिष्यति स्मृतिचिन्तायां स्मरति कृसं

वरणे कृरति स्मृतौ कादित्वान्नेद् ससृथः सस्रवः सस्रम रिङ् शयग्लिङ् सु शेषकिपादावर्द्धधातुके लि

त्तिङि च कृतोरिङ् रिङ् प्रकृते रिङ् विधिसामर्थ्यान्तर्दीर्घः स्त्रियात् असाधीत् शिघ्रगतौ तु पादाग्र्येति

धौ आदेशः धावति गच्छसेवने अहर्हने धरति दृष्टिरेषणे पश्यति विभाषास्तजिह्वेः आभ्याथ

लर्ङ्वा सजीह्वोर्लृप्तमिति अनयोः मागमः स्याज्जलादाविति दृष्टृ दृष्टीय दृष्टी पटोः कः सि

कृतिप्रापयोः कृति + ४

वृत्तेतिषत्तमपुर्वं च + ९

॥ १२ ॥

अणवः अणुमः ५

दृश्यति दृश्यात् इरित्वा दृग्वा अहरो दिगुणः अदर्शित नहश्चैव स्पर्शमाणाः श्रोतः अद्वासीत्
 अदृश्यत् अश्रवणे अश्रवः अश्रवः आदेशः अश्रुप्रत्ययश्च कर्तरि सार्वधातुके अणोति सार्वधातुक
 मपि अपि सार्वधातुकं डि दृश्यात् अणत् हुह्रुवोः सार्वधातुके जुहोते अश्रुप्रत्ययान्नस्यानेकाचो
 दृश्यासंयोगपूर्वस्योवर्णस्य परास्यादचिसार्वधातुके अणवति अणोति अणत् अणोमि लोपश्चाः
 स्यान्त्यत्स्यान्तोः असंयोगपूर्वस्य प्रत्ययोकारस्य लोपो नाम्नो परयो अण्वः अस्मः अश्रावः अश्रुवतु अ
 श्रुवः अश्रोथः अश्रुविष्यः अश्रुवथुः अश्रुवः अश्रावः अश्रमः अश्रुवः अश्रुषः श्रोता श्रोष्यति अणोतु
 अणुतात् अणुताम अणवन्तु उत्तमप्रत्ययादसंयोगपूर्वात् असंयोगपूर्वात्प्रत्ययोतोहेर्लुक् अणु
 अणुतात् अणुतं अणत् गुणावादेशौ अणवानि अणवाव अणवाम अश्रुतात् अंश्रुताम

+ श्रुतापवाद +

म. को. ॥ अश्रु एवन् अश्रुणो. अश्रुणन्तं. अश्रुणन्त. अश्रुणवम्. अश्रुणव. अश्रुणव. अश्रुणम. अश्रु
 ॥ १३ ॥ णम्. अश्रुणयात्. अश्रुणयातां. उस्पयहान्तात्. अश्रुणु. अश्रुणया. अश्रुणयात्. अश्रुणयात्. अश्रुणयाम्.
 अश्रुणयाव. अश्रुणयाम्. अश्रुयात्. अश्रौषीत्. अश्रौष्यत्. गन्तु. गन्तु. गन्तु. गन्तु. गन्तु. गन्तु. गन्तु. गन्तु. गन्तु. गन्तु.
 जगाम. गमहन्. जनस्वनवसंलोपः. किन्. त्यनडि. एषामुपधायालोपस्याह्जादौ किन्. तिनत्वडि. जगमतुः.
 जगमु. जगमिष्य. जगंथ. जगथु. जगम्. जगाम. जगम. जगमिष्य. जगमिष्य. गन्ता. गमेरिह् परस्मैपदेषु. ॥
 गमेः सादेरह् धातुकस्येह् परस्मैपदेषु. गमिष्यति. गच्छतु. अगच्छत. गम्यात्. सुपादिद्युताद्भूतिः.
 परस्मैपदेषु. श्यत्त्विकर्णपुसादेर्लृदितश्च परस्मैत्वेरह्. परस्मैपदेषु. अगमत. अगमित. सर्पति. ॥
 असुहातस्य चर्हु पधस्याप्यतरस्याम्. ॥ उपदेशेनुदात्तो ऋरु पधस्तस्यावाह्लादावकिति. सप्त. असु.

सप्त.

॥ १३ ॥

पत्त्रिस्त्रिंशद् अयत्तेशब्दे स्वेदति यभमैशुने यभति वेद येभिश्च मयस्त्रयोर्धो यः ऋषः परस्ययो
 स्त्रयोर्धो स्यान्तुदधाते यय च यद्याणमप्रहृष्टेशब्दे नेमिश्च ननंश्च नन्ता नंष्यति अनंसीत्
 अनंसिष्टाम् त्यजहानौ त्यजति तत्याज तत्पजिश्च तत्पकृश्च त्यक्ता अत्यासीत् अत्याकाम् अ
 त्यस्यत् अह्वयाप्तौ अह्वोयत्तरस्याम् सुर्वास्यात्कर्तरीसार्वधातुकेः पक्षेण अह्वोति अह्वति
 आनस आनसिश्च आनष्ट असिता अष्टा असिष्यति स्कारितिकलोपः षट्ठोः कः सिः अह्वति
 अह्वोत् अह्वोहि अह्वोवनि आह्वोत् आह्वोवम् अह्वोयात् अह्वोयाताम् अह्वोयुः अह्वोयत्
 असीष्टा तत्तत्त्वत्तनूकरके तनूकरणे तसः सुर्वाश्विषये तह्वोति तह्वति वाकाष्टम् ततस त
 तसिश्च तनष्ट अतसीत् अतसिष्टा अतासीत् अताष्टा तनूकरणे किं वाग्भिः संतहति भर्त्सयतीत्यर्थः

अञ्ज श
 यमस्तेतिरु सको

स्वरतीतिवेद

म. कौ. ~~तिरक्ष~~पालने. र. सति. ~~सि~~सुचुम्बने. प्रणि. सति. व. सरेषे. संघातदत्येके. व. सति. म. स. संघाते. म. स. दत्येके.

॥ १४ ॥ त. स. त्वचने. त्वचनं सवरणम्. त्वचोग्रहणं च. म. स. परिग्रहदत्येके. स. स. आदरे. सु. स. स. का. सि. वा. सि. मा. सि. का.
क्षायाम्. द्रा. सि. ध्रा. सि. ध्वा. सि. धोर. वा. सि. ते. च. चू. प. पाने. तू. प. तुष्टौ. पू. प. हृष्टौ. मू. प. स्ते. पे. लू. प. रु. न. भू. पा. याम्.
मू. प. प्र. सवे. पू. प. हिं. सा. याम्. जू. प. च. भू. प. अ. लं. कारे. जि. ज. ये. ज. यति. सं. ह्नि. दो. र्जे. सं. ह्नि. रि. नि. मि. ता. द. भ्या. सा.
त्प. र. स्प. जे. कु. त्व. म्. जि. गा. यं. जि. ग. यतु. जि. ग. पि. थ. जि. गे. य. जी. व. प्रा. ण. धा. र. णे. जी. व. ति. पी. व. मी. व. ती. व. र्णी. व.
स्थो. ल्ये. पी. व. ति. पि. पी. व. मु. र्वी. व. न्द्ये. ने. उप. धा. यां. च. धा. तो. रूप. धा. या. भू. त. पो. रे. फ. व. कार. पो. र्ह. ल्प. र. यो. पर. त.
द्रो. को. दी. र्घः. स्पा. त्. मूर्. व. ति. पूर्व. प. र्व. न. र्व. पू. र. णे. पूर्व. ति. प. र्व. ति. म. र्व. ति. च. र्व. अ. द्ने. च. र्व. ति. क. प. स्व. प. शि. प. ज.
प. रु. प. श. प. व. प. म. प. रु. परि. प. हिं. सा. र्था. शे. ष. ति. शि. शे. ष. शे. षा. श. ल. द्र. गु. प. धा. द्नि. टः. क. सः. द्र. गु. प. धो. यः. श. ल.

रा. मः.

॥ १४ ॥

नास्तस्मादनिवृत्तः कसादेशः अशिसत् तीपत्तहलु भरुपरिषः ईछत्यादेः परस्पतादेः एर्द्धधातुकः
 स्पेङ्वा रेपिता रेष्ठा रेपिता रेष्ठा भषभत्सने इहभत्सने श्वरवः पुषपष्टौ पोषिता अनुदातेषु ष्येति
 स्यतानिर्देशादपमुदात्तः अङ्गि धौदैवादि कस्य गहणानाङ् अषोषीत् त्रिषुस्त्रिषुपुषुपुषु दाहे ॥
 श्रेषति श्लेषति मोषति श्लोषति ॥ इति परस्मैपदमक्रिया ॥ एधहृदौ ॥ दित आत्मनेपदा
 नांटेरे दितोलस्यात्मनेपदानांटेरेत्वम् एधते अतोडितः ॥ अतः परस्पडितमातदस्य स्यात् एधते
 एधते याससे दितोलस्य एधसे एधये एधध्वे एधे एधावहे एधामहे इजादेः वगुरुमतो न
 च्छः ॥ इजादिर्पोधातुर्गुरुमान् च्छत्यन्यस्तत आम् लिटि आम्प्रत्ययवत्कृजो नुप्रयोगस्य आम्प्रकृत्या
 च्छत्यमनुप्रसज्यमानात्कृजोऽप्यात्मनेपदे स्यात् लिटस्तु कृजोऽगिरेव एकांशे चारणं तापकम् तडादे

अतो गुणे ३

मन्त्रैः नि शानादेरेत्तनेति तेन जगैरसान् एधांचके एधांचक्राते एधांचक्रिरे एधांचक्रुषे एधांचक्रामे इति पीधं
॥ ११ ॥ लुङ् लिङ् धोः क्त इति नादं गात्यरेषां पीधं लुङ् लिङ् धस्मटः एधांचक्रद्वे एधांचक्रे एधांचक्रवहे
एधांचक्रमहे एधांचभुव एधामास अनुप्रयोगसामर्थ्यादस्तेर्भूभावो न अन्यथा हि कश्चानुप्रसृत इति क
भित्तिवाच्यता एधिता एधितारै एधितार एधितासे एधितासाये पिच धादौ प्रत्यये सलोप एधि
ताध्वे ह एति तासस्त्योः सस्महः स्यात् एधिताहे एधितास्वहे एधितास्महे एधिष्यते एधिष्येते ॥
एधिष्यन्ते एधिष्यसे एधिष्यथे एधिष्यध्वे एधिष्ये एधिष्यावहे एधिष्यामहे आमेतः लोट एत आम्
एताम् एधेताम् एधन्ताम् सधायां वामौ सवाभ्यां परस्म लोटतः क्रमाद्वामौ स्त एधस्व एधेयाम् ॥
एधध्वं एतरे लोटुतमस्य एधे एधावहे एधामहे आट् च एधत एधेताम् एधन्त एधया एधेया ॥ १५ ॥

प्रभृतिभ्यः कपः बहुव्रीहोः व्युहोः स्कः प्रियसपिष्कः अयत्रिजः अनर्थकम् नजः किं अयाधी अवा
र्यकं इति सिद्धम् इच्छन्नाह बहुव्रीहेः कपः बहुदलितकानगरीभ्यः अनित्यम् अहगास्यर्थवताचानर्थके
नचतदन्तविधिं प्रयोक्तुं ननु बहुवागमिकाः शेषादिभाषाः अनुक्तसमासानाह बहुव्रीहेः कपवासा
त् महापशाः महापशस्कः अनुक्तेत्यादिकिं व्याघ्रपातः आयोमतरस्याम् कपिह्रस्वः बहुमालकः
बहुमालकः बहुमालः न संज्ञायाम् शेषादिति प्राप्तः कत्र विष्णवे देवायस्य विष्णवे देवः इयसश्च इय
सञ्जो जयपदात्रकपः बहुवश्चेपां शोपस्य बहुश्चेपान् गोस्त्रीति ह्रस्वे प्राप्ते इयसो बहुव्रीहेर्न
बहुश्चेपसी बहुव्रीहेः किं अतिश्रेयसिः वंदिते भ्रातुः पूजार्थं भ्रात्रन्तात्रकपः प्रसस्तो भ्राताः
प्रसस्तभ्राता सुभ्राता वंदिते किम् मूर्खभातकः सर्वनामसंख्ययोर्बहुव्रीहो पूर्वनिपातः

म.प्र.

१६

सर्वश्वेतः द्विष्टुक्तः संख्याया अर्थापस्याः द्वित्राः द्वेष्टे च हाटशः वाप्रियस्यः प्रियगुडः गुडप्रियः गह्वरेः
परासप्तमीः गरुडकारः कचित्रः वहेगडुः निष्ठाः निष्ठा जेवहवीहो एवं स्यात् कृतकस्यः जातिकालसुखा
दिभ्यः परानिष्ठावाद्याः सारंगजाधीः मासजाताः सुखजाताः वाहिताग्यादिषुः आहितानिः आग्याहि
तः आकृतिगणोऽयमः इति बहुव्रीहिः कार्ये द्वेष्टः अनेकं सुवज्जचार्ये वर्तमाने वासमस्यते स द्वेष्टः समु
च्चयान्वाचपेत्तरेतरयोगसमाहारश्चाप्याः तत्रेष्टरंगुहश्च भजसेति परस्परनिपेक्षस्यानेकस्यैकस्मिन्नच
यः समुच्चयः भिक्षामटगां चानपइति अन्यतरस्यानुषंगिकत्वेनावयोः न्वाचयः अनयोरसामर्थ्यात्समा
मोत्रः धवखदिगौष्टिन्धीति मिलितानामन्वपइतरेतरयोगः संज्ञापरिभाषमिति समूहः समाहारः रज
इत्यादिषु परमः सषु पूर्वग्रयोगाहं परं स्यात् इत्यानां राजा राजदत्तः धर्मादिषु निपमः अर्थधर्मौ

रामः

१६

म० ऐधध्वम० ऐधे० ऐधावहि० ऐधामहि० लिङ्० ली० वृट्० लिङ्० सलोपोनस्येति सलोपः॥ लोपो योर्वलि०
 ऐधेत० ऐधेयाताम० रुस्वरन् लिङ्० ऐधेरन्० ऐधेया० ऐधेयायाम्० ऐधेध्वम० इतोऽन् लिङ्० देशस्य०
 ऐधेय० ऐधेवहि० ऐधेमहि० सुट्ति० योः लिङ्० स्तयोः सुट्० यलोप० ऐधिषीष्ट० ऐधिषीयास्ताम्० ऐधिषीरन्
 ऐधिषीष्टा० ऐधिषीयास्याम्० ऐधिषीध्वम० ऐधिषीय० ऐधिषीवहि० ऐधिषीमहि० ऐधिष्ठ० ऐधिसाताम्०
 नकार ५ आत्मनेपदेष्वनतः अंतरस्यात्मनेपदेषु रुस्य अत्स्यात्० ऐधिषत० ऐधिष्टा० ऐधिषायाम्० ऐधिध्वम० ऐ
 धिषि० ऐधिष्वहि० ऐधिष्वमहि० ऐधिष्यत० ऐधिष्येताम्० ऐधिष्यन्त० ऐधिष्यथा० ऐधिष्यथां० ऐधिष्यध्वम०
 ऐधिष्ये० ऐधिष्यावहि० ऐधिष्यामहि० कनुकानौ० कमेति० इ० स्वार्थे० कामयते० अयामन्तात्वा ष्येत्ति
 ह्युपु० एषुणोरपु० कामयाञ्चके० आयोदयेतिवा० चकमे० चकमाते० चकमिरे० चकमिषे० चकमाथे० चक।

इह वानि ३५१ अतिदृष्टा प्रमया स्वार्थे भवन्ति

इति न एवेति ह गृह्यते इति न तेन
ऐधिध्वम

$$34 =$$

गाधते वाधलो जने लो जने प्रति धातः वाधते नाधनाध पाञ्चोपतापैश्वर्याशिः सुः आशिषिनाथ इति वाः
 व्यमः अस्याशिषे वात्मने पदं स्यात् नाथते अन्तत्र नाथति नाधते दधधारणे दधते सुदि आप्रवणे
 आप्रवणं उत्पन्नमुद्धरणं च सुन्दते वसुन्दे श्विदि श्वेत्ये श्विन्दते शिश्विन्दे वहि अभिवादनस्तत्स्योः
 वन्दते ववन्दे भदिकल्याणे सुखे च भन्दते वभन्दे महि सतुतिमोद महस्वम कांति गतिषु मन्दते ॥
 सदिकिञ्चिच्चलने स्पन्दते यस्यन्दे सुहृदेषां मोदते मुमुदे उर्हमाने किञ्जयां च ऊर्दते ऊर्दोञ्चके
 कूर्दस्वूर्दगूर्दगुर्दकिञ्जयां मेव कूर्दते स्वूर्दते गूर्दते गोदते जुगुदे रुद्रसरणे रुद्रते सुषूदे ह्रा
 द अव्यक्तेश्वरे ह्रादते जह्रादे लह्रादी सुखे च लह्रादते चारव्यक्तेश्वरे स्वाद आस्वादे स्वादते पर्दकत्तिः
 तेश्वरे गुह्रवेत्यर्थः पर्दते पपर्दे यती प्रयत्ने यतते येते अयि शैथिल्ये अन्यते अयि कौटिल्ये ग्न्यते

म-के-ति कस्य श्लाघायाम् कस्यते च कस्ये लोके संघाते संघातो गंथः स चेह ग य्य मान स्य व्यापारे गंथितुर्वा
 ॥ आद्ये कर्म को द्वितीये सकर्मकः ॥ श्लोकते सुश्लोके शक्तिशंकायां शंकते शंके अकिलसणे अं
 कते आनंके ककि वकि वुकि वकि दौक जौक वसक वसक मस्कटि हती हती हर धिल विगत्पर्या कं टी क
 कते वंकते श्वंकते वंकते दौकते डुदौके त्रौकते तुत्रौके सुधा तुष्टी बुध कतिनां सत्त्व निषेधः चस्क
 ते चस्के वस्कते ववस्के मस्कते ममस्के टेकते टीकते तेकते तीकते रंघते लंघने श्लाघ कस्यने
 श्लाघते पवित्र्यक्ति करणे पञ्चते पपञ्चे अर्ज गति स्थाना गर्जनो पाजनेष अर्जते लुट् विधौ ऋकारै कदे
 शोरे फो हस्ते न गद्यते आनजे अजि भजी भर्जने अंजते अंजांचके ईजा दे भर्जते एज्जे जज्जा
 जदीसौ एजते एजाञ्चके भेजते विभेजे भ्राजते वभ्राजे वेष्टे वेष्टने वेष्टते विवेष्टे वेष्टेष्टायाम् ॥

तेन दिहलानुद २ =

= अर्जने प्राधान्येन उपा र्जने तु प्रा संगिकम् = ३ =

२ भर्जनं जलं विना तं दुला दे शं ता पं वि शेषः = २ =

शमः

॥ १७ ॥

=४ उदीर तौर्धः यश्चापि गृह्यते ह याश्च नागाश्च बहन्ति तोदिताः ॥ अनुक्तमप्युहतिपरितो जनः

चेष्टते विवेष्टे स्फुटविकसने स्फोटते पुष्फटे दुष्टे कंपने वेपते कपिचलने कंपते भिहभिष्टा ॥
 लोभे२= यामलाभे च भिष्टते विभिष्टे दीहमौले ज्योपनयननियमव्रतादेशेषु दीहते दिदीष्टे भाषयता
 यावाचि भाषते वभाषे वर्णस्नेहने वर्षते ववर्षे र्हेवेष्टायां र्हते र्हहाञ्चके गर्हगल्हकुत्सायाम्
 गर्हते गल्हते कान्दीमौ काशते उहवितर्के उहते उहाञ्चके कथमनुक्तमप्युहतिपरितो जन इति
 अनुदात्ते त्वलसणमात्मने पदमत्रित्यसं अनुदात्ते तश्चिडोदि स्वरणात्तापकान् तेन उदैयैति यदि
 भानुः स्फापनिर्गोकसंधिरित्यादिसिद्धमित्याहुः अगता अयते उपसर्गस्यापत्तौ अयता उपसर्गरेफ
 स्यलत्वम् लायते पलायते दण्डायास्तत्र एभ्यः आम्लिदि अयांचके अपितां अपिष्यति अ
 यतां आयत अयेत अपिषीष्ट विभाषेष्टः दणः परेयद्रुतत परेषां ध्वलुङ् लिटां धस्यवाटः ॥ अ

४= उदययतियदिभानुः पश्चि मेदिग्विभागे प्रचलति यदि मेरु इति ततो याति व
 किः ॥ ४

प्रेमिना ज्ञानकला विद्वज्जय ॥ ११ ॥

त्रिचिदात्रेहन ४=

= शेषेतेसूरी: हरदोशेचतेमक्ति: ४ =

त्रिचिदात्रेतेके ४=

मन्त्रैतिषिषीदुम अषिषीध्व आषिष्ट आषिद्व आषिध्व आषिष्यत द्युतरीमौ द्योतते द्युतिस्वामो संजसा
॥ १४ ॥ रणम् अभ्यासस्य दिद्युते द्योतिता द्योतिष्यते द्योतताम् अद्योतत द्योतेत द्योतिषीष्ट द्युद्योतुडि
द्युतादिभ्यः परस्मैपदं बालुडि प्रवादीत्यङ् अद्युतत अद्योतिष्ट अद्योतिष्यत एवं चित्तावर्णे त्रिचिदात्रे
हने मोचनयो मोहनयोरित्येके ल्वदीमौ वनिषीतौ च द्युत्परिवर्तने सुमरीमौ सुमसञ्चलने णभतु
भहिंसायां स्रसुधं सुभंसु अवस्रंसने धंसुगतौ च प्रमुविस्वासे द्युत्वर्तने वर्तते कद्रुपधेभ्योलिटः
किंत्वेगुणात्पूर्वविप्रतिषेधेन वदते वर्तिता दृद्यः स्यसने दृतादिभ्यः पञ्चभ्योवापरस्मैपदं स्यसनिच
नष्टभ्यश्चतुर्भ्यः दृत् दृध ष्टध स्यन्तूभ्यः सादेरर्द्ध धातुकस्येण्यतज्ज्ञानमोरभावे वत्स्यति वर्तिष्यते ॥ ५
वर्तताम् अवर्तत वर्तत वर्तिषीष्ट अवर्तत अवर्तिष्ट अवत्स्यत अवर्तिष्यत एवं द्युदृहो द्युशब्द रामः
॥ १५ ॥

कुत्सायां सन् प्रसवणे सन्ते सस्यने सस्यन्तिसे सस्यत्से सस्यन्तिधे सस्यन्धे सन्तिता सन्ता
• वृभ्यः स्यसनेरिति परस्मैपदे कृते उरि ह्यस्यमन्तरङ्गमपि विकल्पवाधित्वा चतुर्गहणसामर्थ्यात् न
वृभ्य इति निषेधः स्यन्त्स्यति स्यन्तिष्यते स्यन्त्स्यते स्यन्तेत स्यन्तिषीष्ट सन्त्सीष्ट द्युभ्यो लुङीति पर
स्मैपदपक्षेऽङ् नलोपः ॥ अस्य हत अस्यन्तिष्ठ अस्यन्ता अस्यन्त्साताम अस्यन्त्सत अस्यन्त्सत् अस्य
न्तिष्यत अस्यन्त्स्यत अनुविषर्गविनिष्पन्नस्य हतेरग्राणिषु एभ्यः परस्मादग्राणि कर्त्तव्यस्य स्यन्तेः सस्य
षावा अनुष्यन्ते अनुस्यन्ते वा जलम् अग्राणिषु किम् अनुस्यन्ते हस्ती कृपू सामर्थ्ये कृपोरेलः
कृप उदितिलेहः कृपोरेफस्यलः कृपञ्मकारस्यावयवो योरेफसदृशस्तस्य चलकारसदृशः स्यात् क
त्यते चकृपे चकृपिषे चकृप्से इत्यादि स्यन्तिवत् लुटि चकृपः लुटि स्यसने चकृपे परस्मैपदं वा ॥

मन्त्रोक्तिः तासि च कृपः। कृपेः पपरस्य तासः सादेरर्द्धधातुकस्येणतज्ज्ञानभोरभावे कल्पासि कल्पितासे कल्पा
 ॥ १८ ॥ से कल्पयति कल्पिष्यते कल्प्यते कल्पिषीष्ट लिङ्गसिवावात्मनेपदेषु च कसमीपादलः परैरुला
 दीलिङ्गात्मनेपदपरः सिञ्चेत्येतौ कितौ स्तः कृषीष्ट अकृषत अकल्पिष्ट अकृत अकल्प्यत अक
 लिष्यत अकल्प्यत ददहने ददते ददहे ददहते दददिरे ददिता ददिष्यते ददताम अददत
 ददत ददिषीष्ट अददिष्ट अददिष्यत वृषूलजायाम व्रयते वृकलमजव्रय वृषामतएत्व
 मभ्यासलोपश्च कितिलिङ्गसिञ्चिचि चेषे व्रपिता व्रप्ता व्रपिष्यते व्रप्स्यते व्रयताम अव्रयत
 व्रयेत व्रपिषीष्ट व्रप्सीष्ट अव्रपीष्ट अव्रप्स अव्रपिष्यत अव्रप्स्यत घटवेष्टायाम घटते जघटे
 जघमयसंचनयोः व्यतेय व्यथोति चि व्यथेरभ्यासस्य संप्रसारणं स्प्राघ्निति हलदेशेष्वापवादः ॥ रामः ॥
 ॥ १८ ॥

विद्यथे. प्रथप्रस्थाने. प्रथते. पप्रथे. प्राविस्तारे. प्रसते. प्रदमर्दने. प्रदते. ~~स्वद~~स्वदने. स्वदनंविद्रा
 वणं. स्वदते. ~~कप~~कृषायांगतौव. कथते. त्रित्वसंभ्रमे. त्वरते. दुभाजदुभाजदुभ्लाष्टदीप्तौ. भ्रजते.
 फणाज्जसतानाम्. फणाज्जभ्राष्टभ्लाष्टस्यमुस्वनएषावाएत्वाभ्यासस्यलोपोल्लः किनिलिचिसेटिष
 लिन. भ्रजे. वभ्राजे. वाभ्रा ~~शेति~~शयन्वा. भ्राश्यते. भ्राशते. भ्रेशे. वभ्राशे. भ्लाश्यते. भ्लेशे. वभ्लाशे. रम
 क्रीडायाम्. रमते. रेमे. रंसीष्ट. अरंस्तः जभीजमिगात्रविनामे. रथिजगोरवि. वुम्. जंभते. जजंभे. जंभते.
 जजंभे. ॥ इत्यात्मनेपदप्रक्रियाः ॥ त्रिज्. सेवायाम्. अयति. अयते. शिआय. शिथ्रिये. अयितासि. अ
 यितासे. अयिष्यति. अयिष्यते. अयतु. अयताम्. अययत्. अययत. अयेत्. अयेत. श्रीयात्. अयिषीष्ट.
 अशिथ्रियत्. अशिथ्रियत्. अयिष्यत्. अयिष्यत्. भृज्. भरणे. भरति. भरते. वभार. वभ्रतुः वभ्रुः वभर्ष.

रि. श्रीदुसुभा. कर्तरी नृ

अहसावधातु कयेरिति
 दीर्घः = २

म. को.

॥ २० ॥

वभ्व. वभम. वभे. वभषे. भर्तासि. भर्तासे. भरिष्यति. भरिष्यते. भरतु. भरताम. अभरत. अभरत. भरेत. भरेत.
 भ्रियात. ~~उभ~~. भ्रवर्णात्परेषु लादिलिङ्गात्मेनेपरपरः सिञ्चेत्येतौ कितौ सः भूषीष्ट. भूषीयास्ताम. अभार्षीति.
 ह्रसादंगत. सिचो लोपोरुलि. अभत. अभरिष्यत. अभरिष्यत. ह्रज हरणे. हरति. हरते. जहार. जहृत. जहुः
 जहर्ष. जह्रिव. जह्रिम. जह्रे. जह्रिषे. हर्तासि. हर्तासे. हरिष्यति. हरिष्यते. धनधारणे. धरति. धरते. जी
 प्रापणे. नयति. नयते. दुपचष्याके. पचति. पचते. पाच. पेचिष्य. पपचष्य. पेचे. पक्ता. पश्यति. पश्यते.
 भजसेवायां. भजति. भजते. भजे. भक्तासि. भक्तासे. भक्ष्यति. भक्षते. भजतु. भर्जतां. असीमात्. अभक्त.
 अभसाताम. यजदेवपूजासंज्ञति. करणहोनेषु. यजति. यजते. लिट्प्रभ्यासस्योभयेसाम्. वयादीनां
 द्यादीनां वाभ्यासस्य संप्रसारणं स्यादिति. इयाज. वचिस्वयि यजादीनां किति. वचिस्वय्यार्थजादीनां च ॥ २० ॥

व
 संप्रसारणं किति. यजिर्वपिहीश्चैव वस्मिर्वैभये नर्दत्सपि. केन वहिश्च यतिश्चैव यजाद्याः स्युरिमेन व.
 र्जतुः ॥ र्जुः ॥ इयजिय. इयष्ट. र्जजे. यष्टा. यस्पति. वस्पते. यजतु. यजताम. इज्यात्. यसीष्ट. अयासीत्.
 अयष्ट. वहप्रापणे. वहति. वहते. उवाह. उहतुः. उहु. उवहिश्च. **रुपसतयोर्धोऽधः** ढोढे लोपः सहिवहोरे
 दवर्णस्य. ढलोपे. उवोढ. ऊहे. वोढा. वस्पति. वस्पते. वहतु. वहताम. उह्यात्. वसीष्ट. **अवासीष्टत्.** अ
 वोढा. अवास्तुः. अवासीः. अवोढम्. अवोढ. अवास्तुम्. अवास्व. अवास्म. अवोढ. अवास्ताताम्. अवस्तु.
 अवोढाः. अवसाथाम. अवोढुम्. अवसि. अवस्वहि. अवस्महि. **दुवय** बीजसन्ताने. बीजसन्तानं सेवेवि
 करणं गर्भाधानं च. अयं छेदनेपि. केशान्वयति. वयते. उवाय. उपे. वप्ता. वस्पति. वस्पते. उप्यात्. वप्सीष्ट.
 प्रस्पवासीत्. अवस. **वेजतनु** सन्ताने. वपति. वयते. **वेजोवपिः** वास्याद्विति. ईकार उच्चारणार्थः उवाय.

पुनरु=३

अवहत् अवहत्
वहेत् वहेत्

म. कौ.

२१

न

ग्रहिज्यावपि व्यधिवष्टि विचति वृश्चनिष्ट ~~चुति भजतीनां~~ दिति च. चात्कितिसंप्रसारणं. इति यस्मै प्राप्ते. लि संप्रसारणा
दिवयोमः वयो यस्य संप्रसारणं न स्यादिति. ऊ यतुः उयः वश्वा स्यान्पतरस्यां किति. वयोमस्य वो वा स्यात्किति.
लिटि. उ वतुः उवुः वयस्तासावभावात्स्य लि नित्यमिह. उ वपिथ. स्यान्निवृत्ते नित्वात्तड्. उपे. उवे. वपादे
शाभावे. वेनः संप्रसारणं लिटि. चवौ. चवतुः चवुः चविथ. चवाथ. चवे. चवाते. चवीरे. चाता. उयात्. वासीष्ट.
अवासीत्. अवासिष्टं. अवासिषुः वेन्संवरणे. व्ययति. व्ययते. नये लिटि. आत्वम्. परमपिहलादिः
शेषं वाधित्वा मस्य संप्रसारणं. उभयेषां ग्रहणसामर्थ्यात्. अन्यथा वच्चादीनां ग्रहादीनां चानुवृत्तैव सिद्धे
किन्नेन. विव्याय. विव्यतुः विवुः ~~इत्यात्मनि व्ययतीनाम्~~. अदृक्त्वेन एभ्यस्त्वलो नित्यमिह. विव्यपिथ.
विव्यथुः विव्य. विव्याय. विव्यय. विव्यिथ. विव्यिम. विव्ये. व्याता. व्यास्यति. वीयात्. व्यासीष्ट. अव्यासीत्.

रामः
॥२१॥

अवाप्तः हेनस्पृष्टासाम् शदिच कृयति कृयते अभ्यस्तस्य च अभ्यस्तीभविष्यतो हेनः संप्रसारणम्
 म. को जुहाव जुहुवे कृता कृास्यति कृास्यते लिपिसिचिह्नश्च ज्ञेयः आत्मनेपदे ष्यन्तरस्यम् अकृतः
 २२ अकृत अकृताम् अकृत अकृता रज्ज् हीमौ रजति रजते रराज रेजतु रेजु रराजु रेजे रराजे हिक्क अव्य
 अकृताम् अकृत अकृता रज्ज् हीमौ रजति रजते रराज रेजतु रेजु रराजु रेजे रराजे हिक्क अव्य
 नेशदे हिक्कति हिक्कते अगुगत्तोया चनेच अच्यति अच्यते अचद्रत्येके अवीत्यपरे रुपाच्यपात्राया
 म् याचति याचते बुधिर बोधने बोधति बोधते अबुधत अबोधीत अबोधिष्ट खसु अवधारणे
 खनति खनते चखान चस्वन्तुः चखुः चखे खायात् खयात् चीवृ प्रादानसंवरणयोः चीवति ची
 वते चाप्यपूजानिशमनयोः चायाति चायते व्यगत्तो व्ययति व्ययते दाष्टदाने दाशति दाशते भेष
 भेषे गतावित्येके भेषति भेषते असगतिर्दीर्घं प्रादानेषु असति असते आस आसे असंपान्तोपि० रामः
 "२२"

रराजतुः

लपति. लपते.

जे.

म.कौ. स्पर्शवाधनसपर्शनयोः स्पर्शनं नंघनं. स्पर्शति. स्पर्शते. लपकान्नौ. लप्यति. लप्यते. चषभसर्भे. चषति. चषते.
२३ रुषआदानसंवरणयोः रुषति. रुषते. दास. दाते. दासति. दासते. धावगतिश्चद्योः धावति. धावते. ॥ ॥
॥ इतिभादिः ॥ कृतेरीयद्. ॥ स्वार्थे. कृतिः सौत्रः जुष प्रायाम् इतिबहवः क्रियायां चेत्येके. कृतीयते.
कृतीयाच्चक्रे. प्रायादयेति. इपड. भावपक्षे शेषत्वात्परस्मैपदम्. आनर्त. प्रतिता. प्रतिष्यतीत्यादि.
अद्भसणे. अदिप्रभृतिभ्यः शपः लुक्स्यात्. अति. अतः. अदन्ति. अत्ति. अत्यः. अत्य. अत्ति. अद्.
अद्यः लिट्यन्यतरस्याम्. अदोघस्तु स्यात्. जघास. उपधालोपः घस्यचर्त्वे. शासिवसि घसीनाच्च. ॥
इणकुभ्यामेषां सस्य षः। जसतुः जसुः जघसिभ्य. आद्. आदतुः आहुः आदिभ्य. अता. अत्स्यति. अतु. अ
तात्. अताम्. अदतु. हुक्लमोहेर्दिः अद्भि. अतात्. अतम्. अत. अदानि. अदाव. अदाम. अदः सर्वेषां.

द्विहस्तो नुट् = २

+ आन्ततुः आन्ततुः २

श्रीमतेरमानुजायनमः ॥ हे श्रीवायनमः ॥ कर्तेरपह् ॥ स्त्रायी ॥ कृतिः सौत्र जुगुप्सा
यामिति वहवः ॥ कपायां चेत्येके ॥ कर्तोयते ॥ कर्तोयां चक्रे ॥ प्रायादय प्रादधातुके वेतीयह भावशेषा
कर्तेरपरस्मै पदम् ॥ आनर्तः प्रतिप्यति ॥ आतीत् ॥ अदभसुणे ॥ अदिप्रकृतिः ॥ शयः ॥ लुक्स्यात् ॥
अति ॥ अतः ॥ अदन्ति ॥ अस्मि ॥ अस्यः ॥ अस्य ॥ अस्मि ॥ अदवः ॥ अद्यः ॥ लिङ्मत्तस्यां ॥ अदोद्यस्त्ववा
स्याद्विदि ॥ जघास ॥ गमहेतुपधालोपः ॥ घस्पवत्त्वं ॥ सासिक्सिक्सिनाच् ॥ इण्कुभ्यामेषां सस्यषः ॥ ज
सुतः ॥ जसुः ॥ जघसिथा ॥ आद ॥ आदतुः ॥ आदुः ॥ आदिष्य ॥ अदस्यः ॥ अता ॥ अत्स्यति ॥ अतु ॥ अतात् ॥ अ
तां ॥ अदंतु ॥ हुस्त्वयोहेर्दिः ॥ अदि ॥ अतेतो ॥ अतं ॥ अत ॥ अदनि ॥ अदाना ॥ अदाम ॥ अदः सर्वेषां ॥
अदोपक्तसार्वधातुकस्य ॥ अदस्यात् ॥ आदत् ॥ अत्तां ॥ आदन् ॥ आदः ॥ आतं ॥ आत ॥ आदं ॥ आह ॥ आद्य

यस्य तासां यभावात्थलित्यमित् ३

इदं अतिप्रयतिना भित्तिनित्यमित् ३

म० कौ०

२४

अद्यात् अद्यात्ता प्रद्युः प्रद्याः प्रद्यास्ता अद्यासुः लुङ् सनो धीः ॥ प्रहो घस्त्वा ह्युडिः सनिच-
 ल् हिस्वा ह् ॥ प्रद्यसत् प्रात्स्यत् हन् हिंसागत्योः हन्ति अनुदातो पदेशवनतितनोत्पादीनामनु-
 नासिकलोपो मलिङ्गिति अनुनासिकान्तानामेषां लोपस्याङ् लाहौ द्विति यमिरमिनमिगमिहनि-
 मन्तयेपानुदातो पदेशः ॥ तनु सण्णिशुक्लण्त्णु चण्वनु मनुतनोत्पादयः ॥ हतः घ्नन्ति हंसि-
 हयः ॥ हयः हन्ति हन्वा हन्मा वमोर्वा उपसर्गस्यानिमित्तात्परस्य हनेर्न स्यात् ॥ प्रहण्मि प्रह-
 निमि प्रहण्वामहन्वः ॥ हो हनेरितिकत्वं जघान जघ्रतुः जघ्रुः ॥ अभ्यासाच्च अभ्यासात्परस्य हने-
 र्हस्यकत्वं स्यात् ॥ जघनिथ जघंथ हन्ता क्रद्धनोस्पतिरुद् हनिष्यति हन्तु हतातर् प्रन्तु ॥ ह-
 नोर्जः हो ॥ ~~जस्य सिद्धत्वादेर्न लुक्~~ ज हि हतात्वा हतं हतं हनानि हनाव हनाम० रामः

असिद्धवदवाभात् इतदुर्द्धमापादपरिसमाप्रेराभायं सौमो नो श्रेयेतस्मिन् कर्त्तव्येते वीसेदं स्यात् ९

जमहनेति उपपत्तिः ५ हताम्-१ ॥ २४ ॥

इति २९ अन्वसाद्युनिमित्तसमुदायादेष्टा अन्वसात्परिक्रान्तिकत्वं समा ना प्रयत्नम् = १

अक्षोपस्य स्यात् विवलादु श्लो हलादे इति नवद्वि = २

नत्वम्यस्तस्य

अच श्लेकत्वविक्षयातहतो ग्रहो न्यसिद्धे तद्वि
 व्याप्यते तेनैव ग्रहोपदेशात्तत्काचोपनिनिव
 श्चनं पादोऽयाविष्कांच
 रा

अरादी

इयंसार्वधातुकेतिविषयसप्तमी ३=

म.को.
२५

सासौचे। प्रापाके। साकुत्सायांगतौ। साभक्षणे। पारक्षरे। हृदने। लाप्राहते। हपलवने। साप्रकथने।
 अयंसार्वधातुकएवप्रयोक्तव्या। विदज्ञाने। विदेलोकोवावितेर्लटः। पेस्मैपदानांणलादयोवाविद। विदतुः
 विदुः। वेत्या। विदयुः। विद। वेद। विदु। मिद्य। वितिवित। विदन्ति। उषविदजागृपोन्यतरस्यां। एभ्योलिङ्यां।
 विदुः। दन्तत्प्रतिज्ञानादामिनयणः। विदं। चकार। विवेद। वेदिता। वेदिष्यति। विदं। कुर्वेत्स्वित्यन्यतरस्यां॥
 वेत्तेर्लोयांयणभार्वेत्तेर्लोडोलुकु। लोडत्। करोत्यनुप्रयोगश्चनिपासते। पुरुषवचनेनविचसिते। तनादिह
 ऋणः॥ शपोपवादः। विदं। करोतु। अतउत्सार्वधातुके। उपसयान्तकृजोतउत्सार्वधातुकेङ्ङिति।
 विदं। कुरुतात्। विदं। कुरुतां। विदं। कुर्वेत्। विदं। कुरु। विदं। कुरु। विदं। कुरु। वेत्। वितात्। विदि। वेदनि। अ
 वेत्। अवितां। अविदुः। ह्य। धातोर्दस्यपदानस्यसिपिहर्वा। अवेः। अवेत्। विद्यात्। विद्यास्तां। अवे

अत्रतिश्राद्धा
कारवाची ४=

गता।
दित १=

१=सिजमस्तेतिजुम् ९

येनर्ताव्यवधानंतेनव्यवहितोपिचनप्राप्राणपातं उदितितपरकरास्यानधर्क २५॥
 नगुराः ३=

आसिदिजो चक्रे ई ४

आभियता दाडा गमः ४-

स्ताम

तासद्वेयारिति स लोपः

अवे ॥ हिष्यत् ॥ भूवि ॥ प्रसिन्नसोरलोपः ॥ अस्यास्तेश्चातो लोपः ॥ सार्वधातुकेङ्ङिति ॥ स्तः ॥ सन्ति ॥ असि ॥
स्थ ॥ स्तः ॥ स्मः ॥ प्रसिन्नः ॥ आर्द्धधातुके ॥ वभूव ॥ भविता ॥ भविष्यति ॥ प्रस्तु ॥ स्नात ॥ सज्जु ॥ घसोरे
इवभासलोपश्च ॥ घोरलोपश्च ॥ अभासलोपश्च ॥ अभिषत्वाद्देहि ॥ एधि ॥ स्नात ॥ स्त ॥ स्त ॥ असानि ॥
असाव ॥ असाम ॥ आसीत् ॥ आस्ता ॥ आसन् ॥ आसीः ॥ स्पात ॥ स्पाता ॥ स्पु ॥ भूयात् ॥ प्रभूत् ॥ प्रभविष्यत् ॥ उपसर्ग
प्रादुर्भासतिर्पचरः ॥ उपसर्गेणः प्रादुषश्च परस्यास्तेः सस्यधोयकारे ॥ प्रविचपरे ॥ निष्पात ॥ प्रादुष्यात् ॥
निषन्ति ॥ प्रादुषन्ति ॥ पचरः किं ॥ अभिस्तः ॥ रुशदे ॥ तुरुल्लुगम्पमः ॥ सार्वधातुके ॥ एभ्यः ॥ सार्वधातुकस्य ह
लादे स्तिङः ॥ ईड्वा ॥ ना ॥ स्येत्पतो लुहति ॥ सम्भवे पुनः ॥ सार्वधातुकमहणमपि दर्शम् ॥ रवीति ॥ शेति ॥
रुतः ॥ हलादेः किम् ॥ रुवन्ति ॥ तिङः किम् ॥ शम्पति ॥ सार्वधातुके किम् ॥ आशिषिरूपात् ॥ निष्पादौ लुरुपात् ॥

२-संघो ग शिवा नां सत्वाप्रवृत्ति स रुनिवृत्ति २-

म. कौ. रुवीपात्. अरुवीत्. अरुविषत्. रुइतिसौत्रोधातुः॥ गतिरुद्धिहिंसासु. तवीति. तौति. तुवीतः। तुतः
 २६ तुताव. तोता. तोषति। ~~तुस्तु~~तौ. नौति. तुनाव. नविता. तुसुशब्दे. स्तौति. तुसाव. सविता. स्तातेज
 ने. क्षौति. क्षाविता. सुप्रसवणे. ह्नौति. सुह्नाव. ह्नविता. सुप्रसवैश्वर्ययोः। प्रसवोभ्यनुज्ञाने.
 सौति. सुतः। सुषाव. सोता. असौषीत्. कुशब्दे. कौति. चुकाव. कोता. ~~स्ताग~~तौ. एति. इतः। इलोयसा.
 अजाहोप्रत्ययेपनि। ~~अभ्यासस्यासवरो~~. अभ्यासस्य ^{परी}इउवर्गयोरिषुडु. वदौस्तौ. सवर्णेचि. इयाप. दीर्घ
 इयाः किति. इलोभ्यासस्य दीर्घः कितिलिटी। ईयतुः। ईसुः। इयमिष. इयेय. ऐत. ऐतां. प्रायन्. इया
 त. ईयात्. एतेलिङि. उपसर्गात् परस्य इणोः रोग्रस्वः स्यादाह धातुकेलिङि. निरिषात्. ~~अभ्य~~त. प्राः
 अयेनानादिवत्. ~~अन्तादिवत्~~. चोयमेकादेशः सपूर्वस्य अन्तवत्प्रादिवत्प्रात्. अभीपात्. ॥ अण राप्रः

इयकोपवा
 दः

किति२

किं. समेयात्. ईषात्. गतिस्तेतिसिचोलुक. अगात्. अगातो. अगुः. ऐषुत्. इक्स्मरणे. अयमधि
पूर्वएव. अधीगर्भद्वेषां कर्मणीतिलिङ्गात्. इषात्. इतिवक्तव्यम्. अधियन्ति. अध्यागात्. केचित्वाहं
धातुकाधिकारेतस्तेवातिदेशमाहुः. तन्मतेषां. तथाचमहिः. ससितयो एव वयो रधीयन्तीति. वीग
तिष्ठासिप्रजनकात्प्रसन्नत्वाद्नेष. प्रजनो गर्भग्रहणं. असन्नं संपन्नं. इति. चित्तः. विपत्तिविषय. वेमि. वि
हि. अवेत्. अविता. अविषन्. अज्ञगमे सति. अनेकावस्थाद्यणितिकेचित्. अयन्. अत्र इकारेपि पातन्तरं
प्रक्षिप्यते. एति. ईतः. इषन्ति. अयाञ्चकार. ईषात्. ऐषीत्. वचपरीभाषणे. वक्ति. वक्तः. अयमंतिपः
रेन प्रयुज्यते. बहुवचनपरस्मैहिपरस्मैपरे. वक्तु. वग्धि. वयात्. अस्तिवक्तिव्यातिपोड्. च्चुरड्.
वचवम्. अहि. अवोचत्. मनुषुहो. मजेर्हहि. इको धातुमत्पये. माहि. मः. द्वित्यजाहो वेष्मते. ॥

[illegible]

र्वचने सु सुप्रपतुः सुप्रपुः॥ अकितितु द्वित्वे भासस्पसम्रसारं पत्वस्यासिद्धत्वात्ततः पूर्वहलादि
 शेषः नित्यत्वाच्च ततः सुपिरुपाभावान्नपः॥ सुसुधापः॥ स्वपता॥ अस्वपीत॥ अस्वपत॥ स्वप्यात॥ सुप्यात॥
 सुप्रप्यात॥ अस्वाप्सीत॥ अस्वमाणेने॥ अस्वीति॥ अस्वितः॥ अस्विता॥ अस्वसीत॥ अस्वत॥ अस्वप्यात॥ अस्वप्या
 तां॥ अस्वप्यास्ताम्॥ अस्वतेति नट्टिः॥ अस्वसीत॥ अस्वच॥ अस्विति॥ अस्वान॥ अस्वनिता॥ अस्वातीत॥ अस्वानत॥ अस्वि
 तेः उपसर्गस्यान्निमित्तात्परस्य नस्यणः प्राणिति॥ जसुभसहसनयोः॥ जसिति॥ जसितः॥ अजस्रपत्ता
 त॥ अस्य अन्तापवादः॥ अस्रति॥ अजस्रीत॥ अजस्रत॥ अजस्रितां॥ अजस्रुः॥ जागृनिन्द्राक्षये॥ जागर्ति॥
 जागृतः॥ जागर्तुं चकार॥ जजागार॥ जागृविचिन्तालङ्घितुः॥ जागर्तुगुणः स्यात्॥ विचिन्तलङ्घितुं देभ्यो म
 स्मिन्नुच्चि विषये प्रतिषेधविषये च॥ जजागरुतुः॥ जजागरुः॥ जागरीता॥ अजागः॥ अजागृतां॥ अजस्रिब॥

शास्तिवसिघमिनामि ३ इत्या ३

तिथः=२

=२ अथ हभ्यस्तात्

पदांतस्यधातोः सस्परुः सिपि पसेदः प्रचकाः प्रचकात् शासु अनुशिष्टौ शासद्दृद्द हलो शास
उपधायादत् प्रडि हलादौ द्विति शास्ति शिष्टः शासति शशास शशासतुः शशासुः शास्त शिष्टा
त् शिष्टाम् शासतु शाहौ शास्तेः तस्माभिपत्तेनासीद्देहि शधि प्रशात् प्रशिष्टां प्रशासु
अशाः अशात् शिष्यात् सति शास्तिस्य च एभ्यश्चैरङ् कर्तलुङि प्रशिषत् प्रशासिष्यत् इतिप
रस्मैपदप्रक्रिया ॥ ॥ शीङ् स्वप्ने शीङ् सार्वधातुके गुणः शेते शयाते शीजोरुद् रुदेशस्यात् शे
रते शेवे शयाये शेधे शये शेवहे शेमेहे शिश्ये शयिष्यते शेतां प्रशेत प्रशयातां प्रशेरतः ॥
शयीत शयिष्यातां शयिरन् शयिषीष्ट प्रशयीष्ट प्रशयिष्यत् इङ् प्रध्ययने इङि कावधुपसर्गतो
नव्यभिचरत् प्रधीति प्रधीयाते प्रधीयते गाङ्गिहि इङ् प्रधिजेगे प्रध्येता प्रध्येष्यते आ

आत्मनेपदेन

=३ शने का चोसं यो ण पूर्वस्मैति यरा

१=पूर्वधातुह्यसर्गेतिट् शनेनरशत्वात् इयङ् पूर्वसवरी दीधिः प्राप्ता
येरभ्यङ्गेनवतिमितिनिर्देशान्नभवतिः=१

म. को. ति धितां. प्रधिष. प्रधीयायां. प्रधीधं. प्रध्यये. प्रध्यपावहै. प्रध्ययामहै. प्रध्येत. प्रध्येयातां. प्रध्ये
 ॥ २६ ॥ यत्. प्रध्येया. प्रध्येयायां. प्रध्येधं. प्रध्येमि. प्रध्येवहि. प्रध्येमहि. प्रधीपीत. प्रधीपीयातां. प्रध्ये
 वीष्ट. विभायालुङ्. लङ्. इङ्. गाङ्. गाङ्. कुटादिभ्यो. णिङि. न. गाङ्. देशात्. कुटादिभ्यश्चिञ्. शितः
 प्रत्ययादि. तस्युः. घुमास्यागापाजहति. साहसि. एषामातर्त्स्याह्लादौङ्. त्याह्. धातुके. प्रध्यगीष्ट.
 प्रध्येष्ट. प्रध्यगीष्यत्. प्रध्येष्यत्. ईरगतौ. कम्पनेच. ईर्त्त. ईरुं. चके. ईरिता. ईर्ता. ईर्ष. ऐरिष्ट. ई
 उस्तुतौ. ईर्त्त. ईर्त्ता. से. ईर्त्त. जनोर्ध्वे. ईशीर्त्त. जनां. सेध्वे. शब्दयोः. सार्वधातुकयोः. रिट्. स्यात्. योगविभौ.
 जोवैचित्र्यार्थ. ईर्त्तिषे. ईर्त्तिध्वे. ऐकदेशविहृतस्यानन्यत्वादी. डिष. ईर्त्तिधं. विहृतिग्रहणेन प्रकृतेर
 ग्रहणात्. ऐहृम्. ईहृम्. ऐश्वर्ये. ईहृ. ईश्वर्ये. ईश्वर्ये. ईहृ. आसउपवेशने. आसे. आसं. चके. आस्स.

=३= सेध्वे इति यदन्ता तु करणं अविभक्तिकश्च निर्देशः। तेन ए इह मिति सिद्धं जन उदाहरणं दसि॥
 =३=

योगविभागशतवैचित्र्यार्थ इति बोद्धव्यं
 इत्यस्यात्तरानुवृत्तिरिति वैचित्र्यमिति

प्रत्ययानुवृत्तिः
 शप्.

प्राध्वं प्राणिष्ठः प्राङ्शसुद्रच्छापां प्रासास्ते प्राणसते वसप्राच्छादने वस्ते वधे ववसे वसिता
 णिसिचुम्बने निस्ते णिजिमुहौ निंते न्नेनि निजिता वृजीवर्जने वृक्ते वृजाते इदिदित्यमे वृक्ते
 वृवीसम्पर्वने वृक्ते वृङ् प्राणिगर्भविमोचने स्ते सुषुते सुषुविषे सोता सविता सुवै सविषीष्ट सो
 षीष्टः असविष्टः असोष्टः चसिङ् व्यक्तायां वाचि अप्रदर्शनेपिः इकारेनुदात्तः अनुमत्तुनः प्रत्यङ् इदिदि
 व्याख्यानात् चष्टे चहाते ॥ आह धातुके चसिङ् ख्याज् बालिदिः प्रवभाषे खशादिरयमादे
 शः असिद्धकारेण स्योवेति स्थितं जित्वात्पदहपम् चख्यौ चख्ये चकशौ चकशे चवसे
 ख्याता कशाता ख्यास्यति ख्यस्यते कशास्यति कशास्यते चष्टां प्रचष्ट चसित ख्यायात् ख्येया
 त् कशायात् कशेयात् ख्यासीष्ट कशासीष्टः प्रख्यत् प्रख्यत प्रकशाशीत् वर्जने कशाजनेष्ट ॥

अन्तरिषितद्रवद्रव्यवहनिर्वा रागानु कु लो व्यापारो दुहेरर्थः
इत्मात्मनेपदम५५

मन्त्रो ॥ समचक्षिष्टे स्याद्विद्विषप्रप्रीतो दृष्टि दृष्टे दृष्टा दृष्ट्यति दृष्टु दृष्टात् दृष्टि दृष्टे प्रदे दृष्टिपत्र लङ्गे
॥ ३० ॥ ऋजुसवा अद्विष अद्विषन् दुहप्रपुरो दोग्धि दुग्ध दुहन्ति धोसि दुग्धे दुहते दुहते धुसे दुहाते दु
दो ३ ग्धे दुहे दुक्ते दुहते दुह दृष्टे दोग्धा धोस्यति धोस्यते दोग्धु दुग्धात् दुग्धां दुहंतु दुग्धि दुग्धात्
दुग्धं दुग्ध दोग्धानि दुग्धां दुहातां दुहतां धुस्व दुहायां दुग्धं दोग्हे दोग्हावहे प्रथोक प्रदुग्धां प्रदुहन्
अदोहं प्रदुग्ध प्रदुहातां प्रदुहन् प्रदुग्धं दुह्यात् दुहीत धुसीष्ट प्रधुसत् लुग्वादुहदिहलिह
हामात्मनेपदेरन्त्ये एषां कस्य लुग्वादन्त्येतदि प्रधुसन् प्रदुग्ध कस्यस्य प्रजादौ तदि कस्य
लोपः प्रधुसातां प्रधुसन् प्रधुसया प्रदुग्धा प्रधुसायां प्रधुस्यं प्रदुग्धं प्रधुसि प्रधुसावहि
अदुहहि प्रधुसामहि अधोस्यत् अधोस्यत् एवंदिह उपचये उपच वलेपनं लिह आस्वादने लेदि शमः

लीटः लिहन्ति लेष्टि लीटे लिहते लिहते लिसे लिहते लीट्टु लेट्टु लीटात् लीटां लिहन्तु
लीटि लेहानि लीटां प्रलेट् प्रलीट् वृन् व्यक्तायां वाचि व्रुवः पञ्चानामादिना प्राहो व्रुवः व्रुवालटस्ति
वादिनां पञ्चानां एलादयः पञ्च वास्युर्ब्रुवश्चाहोदेशः प्राह प्राहतुः प्राहुः प्राहस्यः रुलि चत्वं आस्य
आहस्यः व्रुवर्द् व्रुवो हलादेः पितर्द् व्रवीति व्रुतः व्रुवन्ति व्रुते व्रुवाते व्रुवते व्रुवो वचिः प्राहः
धातुके उवाच ऊचतु ऊचुः उवचिष उवक्य ऊचे वक्ता वसति वसते व्रवीतु व्रुतात् व्रुतां व्रूहि
व्रवाणि व्रुतां व्रुवै प्रव्रवीत् प्रव्रुतां प्रव्रूत व्रूपात् व्रुवीत् उच्चात् वसीष्ट प्रवोचत् प्रवोचत प्र
वसत् चर्करीतं च चर्करीतमिति यद् लुगंतात् तद् दादौ बोध्यम् ऊर्णन् प्राच्यादने ऊर्णोर्ते विभाषा
वृद्धिर्वाहलादौ पित्तिसार्व धातुके ऊर्णोति ऊर्णोति ऊर्णुतः ऊर्णवन्ति ऊर्णुते ऊर्णुवाते ऊर्णु

मन्त्रो. **ति** वते. ऊर्णो ते रात्रेति वाच्यम्. न द्वाः संयोगादयम्. प्रचः परः संयोगादयो न द्वा हिर्न भवन्ति. नुशब्दस्य
॥ ३१ ॥ द्विसं. ऊर्णनाव. ऊर्णनुवतुः. ऊर्णनुवु. विभाषोर्णोः. रजादिप्रत्ययो हि स्पात्. ऊर्णनविष. ऊर्णनुविष.
 ऊर्णविता. ऊर्णविता. ऊर्णोतु. ऊर्णोतु. ऊर्णवानि. ऊर्णवै. सुणो. एते. ऊर्णोतेरुर्णो. एते हलादौ पिति. **स्पात्**
 सार्वधातुके. और्णोत्. और्णोः. ऊर्णयात्. ऊर्णयातां. ऊर्णयात्. ऊर्णयास्तां. ऊर्णविषीष्ट. ऊर्णविषीष्ट.
 और्णवीत्. और्णवीष्टां. ऊर्णोतेर्विभाषा. रजादौ परस्मैपदसिचि. वृद्धिर्वाः. पक्षेण. और्णवीत्. **स्पात्**
 और्णवीष्टां. और्णवीत्. **॥ इत्युदाहृतः ॥** **॥ हुहोनादौः. जुहोत्यादि. यस्तुः. शष. श्लो. धातोर्ह.**
 स्त. जुहोति. जुहुतः. हुश्वोरिति परा. जुहति. भीही. हुवांस्तु वच. एभ्यो लिट्याम्. वास्यादामिस्त्वावि
 वकार्यञ्च. जुहवाञ्चकार. जुहाव. होता. होषति. जुहोतु. जुहुतात्. जुहुतां. जुहुतु. जुहुधि. जुह्वानि. **॥ शप्.**

ननंवे ह प्रक्षेपः ^{न३} हुनमिधै. ३-
 त्य

अजुहोत् अजुहुतां परत्वा जुसिचेतिगणः प्रजुहव ह जुहुयात् हयात् अहोषोत् अहोष्यत् जिभीभ
 ये विभेति भिगेनतरसां ईत्साहलादौङ्गितिसार्वधातुके विभात्त विभित विभ्यति विभयांचकार ॥
 विभाय भेता विभेतु विभितात् विभीतात् विभियात् हीलजयां जिह्रेति जिह्रीतः जिह्रियति जिह्रि
 याञ्चकार जिह्राय दृयालनपूरणेयोः प्रातिपित्योच्च प्रभ्यासस्पङ्कारः स्याच्छौ पिपति उद्योः स्पृ
 र्वस्य अंगावयवोऽप्युर्वोयर्कदन्तस्याङ्गस्यउत्स्यात् गुणवृद्धिपरत्वादिमम्वाधते हलिच रेफवान्तः
 सधातोरुपधायाङ्कोदीर्घोह पिपृत्तः प्रीपूरति पपार पैष्टृहमाहस्वोवा कितिलिति कृत्स्नताम्
 तौदादिककृच्छेर्धातोः कृद्गन्ताच्चगुणालिति पपरतुः पपरुः कृतावा कृद् कृद् म्या म्दन्ताच्चेदोदी
 र्घोवास्यान्तुलिति परीता परिता परीष्यति पिपर्तु अपिपः अपीपृती अपिपरुः पिपृयात् पूयात्

म.कौ. ॥ ३२ ॥ प्रपारेत् सविचपरस्मैपदेषु प्रवृत्तोद्गोनरीर्घः प्रपारिष्टा प्रपरिष्यत् प्रपरीष्यत् प्रोहाकृत्यागे ॥
जहति जहाते च इह्माह्लादौ द्वितिसार्वधातुके जहितः इहस्पयोः आभ्यस्तयोर्इह्माह्लादौ द्वि
के द्वितिलि जहीत् जहति जहौ हाता हास्यति जहातु जहितात् जहीतात् प्राचहौ जहाते चारि इह्माह्लादौ
द्वितौ जहाहि जहिहि जहीहि प्रजहात् प्रजहुः लोपोपि जहाते लोपोपादौ सार्वधातुके ॥ जह्या
त् हेयात् प्रहासित् प्रहास्यत् कगतौ इयति इयत् इयति प्रारः प्रारतुः इह्माह्लादौ द्वितौ नित्यमिह्माह्लादौ
अर्ता आरिष्यति इयत् इयति लेपः लेपतां येपतां येपरः इह्माह्लादौ द्वितौ प्रयत् प्रयत् प्रयत् प्रयत् ॥
माह् माने शब्दे च ॥ अमित् ॥ अमाह् ओहाह् एयामभ्यासस्येत्याह्लादौ मिमिते मिमाने ममे माता मास्यते ॥
मिमीतां अमिमीत् मिमीत् मासिष्ठः प्रमास्तः प्रमास्यत् ओहाह् गतौ जिहीते जिहाते जिहते जहे हाता ॥ ३३ ॥

हास्यते जिहीतां प्रजिहीत जिहित हासीष्ट प्रहास्य प्रहास्यत दुभनधारणपोषणयो विभर्ति विभतः
विभति विभ्रते विभ्राते विभ्रते विभरञ्चकार वभार वभर्थ वभव वभम विभरञ्चके वभ्रे भर्ता भरिष्यति
भरिष्यते विभर्तु विभरणि विभर्तां अविभः अविभरुः अविभत विभयात् विभ्रीत भ्रियात् भषीष्ट प्रभाषी
त प्रभत प्रभरिष्यत् प्रभरिष्यत दुहन्तु दाने ददाति दन्तः ददति दत्तेः ददाते ददते ददौ दाता दास्य
ति दास्यते ददातु देहि दत्तं प्रददात् प्रदत्तां दद्यात् ददीत् देयात् दासिष्ट प्रदात् प्रदातां प्रदुः ॥
स्याद्योरिष्व प्रनयोरिदनादेश सिञ्चकिदात्मनेपदेषु प्रदित प्रदास्यत दुधान धारणपोषणयो दधाति
दधत्यपोष्व द्विहन्तस्य पात्रोवसभप्रतययोरधोश्चपरतः ॥ धतः दधति दधासि धत्यः धस्य धते धत्से भधे
धिहि गिजिरौवयोपरायोः ॥ निजात्रपाणां पणः लौ निजविजविषामभासस्यपणः स्याच्छौ निनेक्ति नेनित्तः

म. कै. ॥ ने निजति. ने निक्ते. निनेज. नेक्ता. नेक्षति. नेनेकु. नेनिग्धि. ॥ ना. पस्त. सविपितिसावधातुके. लघुपदगुणोः. ने निजा
॥ ३३ ॥ ति. ने निक्तां. प्रेनेनेक. प्रेनेनिक्तां. प्रेनेनिजुः. प्रेनेनिजं. प्रेनेनिक. ने निज्यात्. ने निजित. निज्यात्. निक्षिष्ट. प्र नि
जत्. प्रनैक्षीत्. प्रनिक. प्रनेक्षत्. एवं विजि. दयक्. भावे. विज्ञा. व्याप्तौ. ॥ इति जुहोत्यादि. ॥ द्विबुक्तिज
विजिगिषामवहारद्युतिस्तुतिमोदमदस्वमकान्तिपतिषु. दिवादिभ्यः. ष्यन्. शेषोपवादाहलिवेति दीर्घः. दिव्यति.
दिदेव. देविता. देविष्यति. र. दीव्यतु. प्रदिव्यत्. दीव्येत्. दीमान्. प्रदेवीत्. प्रदेविष्यत्. एवं विवृतनुसन्ताने. सी
व्यति. नृतीगात्रविशेषे. नृत्यति. ननर्त. नर्तिता. सेसिचिक्तुचतछुदत्तदन्तः. एभ्यः. सिज्मीनस्यसादेरईधा
तुकस्पेडा. नर्तिष्यति. नर्त्स्यति. नृत्यात्. प्रनर्तित्. त्रसीउहेगे. वाभ्राणिति ष्यन्वा. त्रस्यति. त्रसति. वान्. त्रसन्तः.
एषाङ्. तिलिचिसेदियलिचएत्वाभ्यासलोपौवा. त्रसतुः. तत्रसतुः. त्रसिष्य. तत्रसिष्य. त्रसिता. शेतनुकरणे. ॥ ॥ रामः

ओतः श्यनि. लोपः. श्यति. श्यतः. श्यन्ति. शशो. शशतुः. शशुः. शाता. शास्यति. अशात. अशातां. दृत्सको. अ
शासीत. अशासिषां. छेच्छेदने. छ्यति. पोन्नकर्मणि. स्यति. ससौ. हो. प्रवसृण्वने. द्यति. ददौ. देयात्. धता
उने. विध्यति. विविधतुः. विवद्. विवधिथ. बद्ध. व्यस्यति. विधेत. विध्यात्. अयात्सीत. पुषपुष्टौ. पुष्यति.
पुषोपः. पुषोषिथ. पोषा. पोष्यति. पुषादिभ्यः. प्रापस्मै पदात्. ॥ अपुषत्. पुषशेषणे. पुष्यति. शशेष. अशु
षत्. एष अदर्शने. नश्यति. ननाश. नेशतुः. रधादिभ्यश्च. रधनशात् पठ पृहृहृषहृसुहृस्त्रिहृभ्यो वलाद्या
ईधातुकस्य वार्द्ध. नेशिथ. मस्त्रिमशोर्नृत्ति. नुम. ननंष्ट. नेशिवनेस्व. नशिता. नर्ष्ट. नशिष्यति. नंस्सति.
नश्येत्. नश्यात्. अनश्यत्. प्रणश्यति. नशे. यान्तस्य. एत्वन. प्रनंष्टाः. अननग्रहणं भूतपूर्वप्रतिपत्त्यर्थम्. ॥
प्रनंस्सति. रधहिंसासंग्रधोः. रध्यति. रधिजभोरवि. नुम. रन्थ. रन्थतुः. रन्थिथ. ररद्ध. ररन्धिच. रेध्व.

मन्त्रेः ॥ नेचलितिरपेः ॥ लिङ्गर्जेश्चिधेर्नुमन् रधिता. रद्धा. रधिष्यति. रत्स्यति. अङि. नुम. अनिदितामिति नलोपः ॥

॥ ३४ ॥ अरधत्. त्वप्रीणने. त्वप्यति. तत्रप्य. तत्रर्पिष्य. तत्रर्प्य. तर्पिता. तर्ता. त्रपा. त्वप्यमृगकृषत्पदपांश्वेसिज्वावा
व्यः. अतर्पीत्. अताप्रीत्. अत्राप्रीत्. अतपत्. दृपहर्षमोहनयोः. दृपतीत्यादिः. रधादित्वादिमौवेद्वावमर्थ
मनुदातता. दुहजिघांसायां ॥ बाहुहेतिघः. पसेदः. दुद्रोऽपः. दुद्रोद. दुद्रोहिष्य. द्रोहिता. द्रोऽप्या. द्रोदा. सुह
वैचित्ये. वैचित्यं नाम प्रविवेकः ॥ सुत्सति. सुमोहिष्य. सुमोदः. मोहिता. मोऽप्या. मोदा. मोहिष्यति. मोसति.
असुहत्. हूहउहिरणे. सुह्यति. सुहोह. सुहोहिष्य. सुहोऽप्य. सुहोद. सुह्युहिव. सुह्युह. ह्योहिता. ह्यो
प्या. ह्योदा. ह्योहिष्यति. ह्योसति. असुहत्. ह्यिहप्रितौ. ह्यित्सति. सिहोह. सेहिता. सेऽप्या. सेदा.
अस्निहत्. तुमसुष्टौ. तुष्यति. दुषवैकृत्ये. दुष्यति. श्लिषअलिङ्गने. श्लिष्यति. श्लिषः. आलिङ्गने. श्लेकसः. शमः

अस्मिन् कन्यादेवदत्तः प्राज्ञिलनेकिं॥ समस्तिषजनु **कौ**ष्टं प्रत्यासनविहस्तिषि **कुप**क्रोधे कुप्यति॥
 सु **व**भृष्टायां सुधृतिः सुधौवे शुध्यति विधुसंग्रहो सिध्यति उं **र**सुउपशमे शमाम दानां दोषः॥ श्यनिः
 शमतम् दमश्रमः भ्रमस्तम्भम् मदां प्रणिशाम्यति शेमत्तु शेमियः शमिताः प्रशमतः तमुकांसायां ताम्य
 ति तमिताः प्रतमतः **र**सुउपशमे दाम्यति दमिताः प्रदमतः प्रमुतपसिखेदेच आम्पतिः प्रभमतः प्र
 अनवस्थाने व **व**राशेति **र**पन्वा आम्पतिः भ्रमतिः प्रभ्रमतः **स**मूषहने साम्यति चसुमियः चसंयः चस
 मिव चसएव दमिताः सन्ताः प्रयंनधितः **वादि**लुपितः प्रपीतः साम्यते सान्तिः समुषः समतेः समा
लसुलानौ लाम्यति लमिताः प्रलमतः मदीहर्षमाधति भ्रमदत्तः प्रसुसेपणे अस्पतिः प्रास् प्रसिताः
 असतेस्युक् अदिः आस्पनः **य**सुमयत्ने यशोनपसर्गात् संयं च शन्वा यस्यति यसा संयस्यति संयसति

अस्पृष्टादि जादद अस्पति अचमंत ५ अम
 तदुपसर्गादस्पतेनुहोरिति चयाते

असुसेपणं सप्तः इति नियमः प्रः सोपसर्गात्
 अश्रमिसंपूर्वादे जेगिरवर्गं वर्गस्तेऽनुपसर्गादि ति ५ तारस्तेऽसश्रीति वाक्यमर्थः

मकौं. ति अनुपसर्गोक्तिः प्रयस्यति. जसुमोसर्गे. जस्यति. तसुउपसर्गे. तसुच. तस्यति. अतसत्. दस्यति. अदसत्.

॥ ३५ ॥ वसुस्तंभे. वस्यति. ववास. ववसतुः. वसादिरिति मतेतु. वेशतुः. वेषुः. व्युषविभागे. व्युष्यति. विसंप्रेरणे.

विस्यति. अविसत्. वसुउत्सर्गे. वुत्स्यति. वसुखण्डने. सुस्यति. मसीपरिणामे. परिणामोविकारः. लुट् वि
लोडने. उवसमवाये. उच्यति. उवोच. ऊचतु. ऊचुः. शुभ्रंशु अधपतने. भश्यति. वभर्श. अभ्रशत्. अभ्रशत्.

नापः. भ्रस्यति. वभ्रंश. अभ्रशत्. क्शत्तनूकरणे. क्शयति. जित्सुप्रियासायां. ह्यति. ह्यतुष्टौ. श्वत्

जोभौवादिकादिशेषः. ह्यति. अह्यत्. रुषरिषहिंसायां. तिषेतिवेद्. रेषिता. रेष्टा. कुपक्रोधे. कुप्यति.

गुपवाकलत्वे. गुप्यति. लुभगार्धे. गार्धमाकाशा. लोभिता. लोभ्या. लोभिष्यति. भूवादेरहत्करणलोभ

तीत्यप्याहुः. सुभसंचलने. सुभ्यति. क्लिहू. आर्द्रिभावे. क्लिद्यति. चिक्लेदिय. चिक्लेस. चिक्लिदिचिक्लि शप्.

ह. क्लेदिता. क्लेता. निमिदास्नेहने. मिदेषुणः. इकरत्संज्ञकशकारणो प्रत्यये. मेद्यति. प्रमिदत्. निमिदास्नेह
नमोचनयोः. ह्विद्यति. कथुहृदौ. कथ्यति. प्रानह. प्रभिवकांसापां गध्यति. प्रगधत्. पुङ्. प्राणिप्रसूके.
सूयते. सुषुवे. कादिभियमादिटा. सुषुविषे. सुषुविवहे. सोता. सविता. दूङ्. परितापे. दूयते. हिङ्. स्ये. दीङ्. सु
डविङ्गति. दीङ्. परस्याजादे. क्लितआहं धातुकस्पयट्. वुपुटावुवङ्. पणोः सिद्धौ वक्तव्यौ. हिदीये. मितानि.
मिनोति दीङ्. लपिच. एषामात्वं लपिचादृशित्येजनिमित्ते. द्यस्यते. प्रदास्त. डीङ्. विहायसागतौ. डीयते. पीङ्.
पाने. पीयते. माङ्. माने. मायते. ममे. जनिमादुर्भावे. ज्ञाजनोर्जा. शिति. जायते. ज्ञे. जनिता. जनिष्यति. दीप
एवा२ जनबुधपूरितापिप्यामिभ्योत्तरस्यां. एभ्यस्त्वेच्चैकवचनेतशब्देपो. चिरोलुक्. चिराः परस्यलुक्॥
जनिवथोश्च. नहृद्विचिणिभिरिति कृतिच. अजनि. अजनिष्ठ. दीपी दीप्तौ. दीप्यते. हिदीपे. अहिपि. अदी

मन्त्रो. नि. ४. पद्यते. पद्यते. पेदे. पता. पद्येत. पत्सीष्ट. विद्यते. पदः. स्त्रुः. अपादि. अपत्सातां. अपत्. स्यत्. विदसतायां. ॥
 ॥ ३६ ॥ विद्यते. वेता. वृध. अवगमे. वृधते. बोद्धा. भोत्स्यति. भुत्सीष्ट. प्रबोधि. प्रबुद्ध. प्रभुत्सातां. वृधसंप्रहारे. वृध
 ते. वृधये. बोद्धा. प्रबुद्ध. सन्निविसर्गे. सृज्यते. ससृजिषे. स्वष्टा. स्वस्यते. सृष्टिष्ट. असृष्ट. असृष्टातां. निद्र. हिं
 सायां. ॥ ३७ ॥ मीयते. शिष्ट. स्ववर्णे. शीयते. लीष्ट. श्लेषणे. विभाषालीयते. लीयते. रिति. यका. निर्देशे. नतु. श्चना. लीली.
 डो. एत्वं. वा. स्यादे. ज्विषये. ल्यपिच. लेता. लाता. लेष्यति. लाप्यते. एज्विषये. किं. लिल्ये. व्रीष्ट. हणो. त्यर्थे. व्रीयते.
 विव्रीये. मषति. ति. शा. यां. मष्यति. मष्यते. ममर्ष. ममर्षिष्य. ममर्षे. ममर्षीषे. मर्षितासि. मर्षितासे. मर्षिष्यते.
 मर्षिष्यति. रंजणे. रज्यति. रज्यते. श्व. प्रा. को. शे. श्रप्यति. श्रप्यते. शक. विभाषितो. मर्षणे. विभाषित. इत्यु
 भयपदी. त्यर्थः. ॥ शक्यते. शक्यति. हरिं. हृष्टु. म्रक्तः. शशाक. शे. कि. य. शशक्य. शे. के. शक्ता. शसति. शसते. ॥ ३८ ॥ रामः

अथिष्यः सानंस्तपनं पीडनं
सुरसिं धानं च तवस्ताने ॥ अथिष्यः ॥ २ ॥

पुष्पादित्यादृष्टः ॥ अशकत् ॥ अशक्तः सङ्क्षोभमिदमेके तन्मतेनानिङ्क्षेपस्तद्विदितः ॥ शकिता ॥ शकिष्यति ॥ श
किष्यते ॥ ॥ इतिदिवादिः ॥ ॥ पुम् ॥ अभिषवे ॥ स्वादिभ्यश्च ॥ शपोपवादः ॥ सुनोति ॥ सुवतः ॥ हु ॥ सुवोरि
तिपण ॥ सुवन्ति ॥ सुनवः ॥ सुववः ॥ सुवते ॥ सुवन्ते ॥ सुवते ॥ सुववहे ॥ सुवहे ॥ सुषाव ॥ सुषव ॥ सोता ॥ सुनु ॥ सुनवा
नि ॥ सुनवै ॥ सुनुयात् ॥ स्यात् ॥ सुसु ॥ पून्यः परस्मैपदेषु ॥ सिचदृष्टः ॥ प्रासावीत् ॥ प्रसोष्ट ॥ अभिपुरोति ॥ प्रभ्यषुणोत् ॥
सुनोति ॥ सुसुनोः ॥ सस्यपोन ॥ विसोष्यति ॥ विज्वन्धने ॥ विसिनोति ॥ चिञ्चयने ॥ प्रणिचिनोति ॥ चिनुते ॥ विभाषाचेः
अभाषाचेः कुत्वं वासनिलिदिच ॥ चिकाय ॥ चिचाय ॥ चिके ॥ चिमे ॥ प्रचैषीत् ॥ प्रचेष्ट ॥ स्तम् ॥ प्राछादने ॥ स्तृणा
ति ॥ स्तृणुते ॥ तस्तार ॥ तस्तारतुः ॥ तस्तरे ॥ गुणोर्तिगुणः ॥ स्तर्यात् ॥ ऋतश्चसंयोगादेः ॥ ऋदन्तासंयोगादेर्लिङ्गिः
सिचोदृष्टातदि ॥ स्तरिषीष्ट ॥ स्तृषीष्ट ॥ अस्तारिष्ट ॥ अस्तत ॥ धुम् ॥ कम्पने ॥ धुनोति ॥ धुनुते ॥ रुधाव ॥ रुधुवे ॥ अघौषीत् ॥

अ. के. ति. प्रपोष्यत. धूयकम्पने. धूनीति. धूयते. स्वरितोतिवेट्. दुधविय. दुधोय. कितिलिति. श्रुक्. किति. श्रि. एका
॥ ३७ ॥ च. उगंताच्च. रिण. इतिमासे. कादिनिषमान्निसमिद्. दुधविव. अधावीत्. अधविष्ट. अधोष्ट. क.
अहिंसायां. करोति. कृणुते. चकार. चकर्थ. चके. क्रियात्. कृषीष्ट. प्रकाशीत्. प्रकृत. वृत्रवरणे. वृणोति.
वृणुते. वभूषात्तत्तन्मज्ज. अववर्धतिनिगमे. एषांवेदेइभावोनिपात्यते॥ तेनभाषायांथलिट्. ववरिथ. वह.
व. वहहे. वरिता. वरीता. लिङ्. चोरत्स्मनेपदेषु. वृ. वृत्रभ्याम्. दंताच्चपरयोर्लिङ्. चोरिङ्. तजि. ॥ नलिङ्.
वृत्तोर्लिङ्. ईमेनदीर्घः॥ वरिषीष्ट. वृषीष्ट. प्रवारीत्. प्रवरिष्ट. प्रवरीष्ट. प्रवृत्. दुदुडयतापे. दुनोति. हिगत्तो.
वृद्धौच. हिनुमीना. उपसर्गस्यानिमितासस्मेतयोर्नस्पसाः. प्रहिणोति. रे. वडि. अभ्यासात्परस्पहिर्नोते
हस्पकुत्वंस्यान्तुचडि. जिघाय. प्राप्. व्याप्तौ. प्राप्नोति. प्राप्नुतः. प्राप्नुवन्ति. प्राप्नुव. आप्नुहि. ॥ ॥ रामः

॥ लृङ्त्वाद्ङ् । आपत् । शकत् । शक्तौ । अशकत् । सधसाधसंसिद्धौ । एधोति । एधोहिंसायाम् । एत्वाभ्यासलोपोस्तः
 किलिलित्तिसेति । यलिव । अपरेधतु ॥ अपरेधुः । रेधिष्य । एद्वा । सधोति । ससाद्वा । साद्वा । असानसीत् । असाद्वा
 निधयाप्रागल्भ्ये । धत्तेति । दधर्ष । धर्षिता । दंभदंभने । दभोति । ददंभ । प्रथिनंथिदंभित्वंजिनांलितः कित्त्वा
 कित्त्वापसेहोपः । तस्याभोपत्वादसिद्धत्वेनैत्वाभ्यासलोपयोरप्राप्तौ । दंभेच्च । एत्वाभ्यासलोपोस्तः । दंभतु । ददंभतु
 : दंभिता । दभ्यात् । लभप्रोणने । लुभ्रादिष्वच । नरात् । लभोति । अलभ्याप्तौ संघातेच । अलभते । अलोतेच । दीर्घा
 दभ्यासादवर्णात्परस्यनुद् । आनशे । अशिता । अडा । अशिष्यते । असते । अश्रुवीत् । असीष्ट । अशिषीष्ट ॥
 आशिष्ट । आष्ट । आसातां । इतिस्वादपः ॥ लुद्वयने । लुदादिभ्यः । शः शोपवादः । लुदति । लुदते । लुतोद् । लु
 तोदिष्य । लुतुदे । लोता । अलोत्सीत् । अलुत् । लुदप्रेरणे । लुदति । लुतोद् । लोता । अलजपाके । अहिज्या । सस्यच

मन्को. ति लेनः. भजति. भजते. भजोरेपधपोरमनस्य. भजोरेफस्योपधायास्यस्योनेरमागमोवाहधातुके. मि
 ॥ ३६ ॥ त्वादंत्वादचपरः. स्नानपष्टिनिर्देशाद्रोपधयोर्निवृत्तिः. वभर्ज. वभर्जतु. वभर्जु. वभर्जिष. वभर्ष. वभ्रज. व
 भ्रजतु. वभ्रजिष. स्कोरितिसलोपः. वभ्रष्टिष. वभ्रष्ट. वभर्जे. वभ्रजे. भर्ष. भर्षा. भर्षति. भ्रसति. क्वितिः
 रमागमंवाधित्वासंप्रसारणं पूर्वविप्रतिषेधेन. भ्रज्यात्. भ्रज्यास्तांस्तु. भर्षिष. भ्रशीष्ट. प्रमाश्रीत्. प्रभ्रासी
 त. प्रभर्ष. प्रभ्रष्ट. कृषविलेपने. कृषति. कृषते. चकष. चकषे. कष्टा. कष्टा. कृशीष्ट. प्रकाशीत्. प्रका
 शीत्. प्रकृषत्. प्रकृष्ट. प्रकृष्टांस्तु. प्रकृषत्. मिलसंगमे. मिलति. मिलते. मिमेल. मेलिता. प्रमेलीत्
 मृशुमोक्षणे. मृशुचादीनां. मुचलुपविदलिपसिचकृत्स्विदपिशंतुम्. मुचते. मुचति. मोक्षा. मुच्यात्.
 मुशीष्ट. प्रमुचत्. प्रमुक्त. प्रमुक्षातां. लुल्लेदने. लुपति. लुपते. लोप्ता. प्रलुपत्. प्रलुप्त. विल्लताभे. विन्द. गमः

अकथ्यत्. अकथ्यत् ३५

ति. विन्दते. विवेद. विविदे. ग्राह्यभूतिमतेसेद. वेदिता. भाष्यमते. निद. परिवेत्ता. विषसृणो. सिंचति. सिंचते.
 असिंचत. लिपिसिचीति अद्. असिंचत. असिक्त. आत्मनेपदे. पत्यन्तरस्याम्. लिपउपदेहे. उपदेहोचृद्धिं. लिं
 पति. लिंपते. लेप्ता. अलिपत्. अलिप्यत. अलिप्त. ललीछेदने. कृतति. चकर्त. कर्तिता. कर्तिष्यति. कस्य
 ति. अकर्त्तौत्. लिदपरिधाते. सिंरति. चिखेद. खेता. पिश. प्रवपवे. पिंशति. पेणिता. आग्रशूछेदने. वृश्चति.
 वम्रश्च. वम्रश्चिष. वम्रष्ट. वम्रश्चिता. वृष्टा. वम्रश्चिष्यति. वम्रस्पति. वृश्चात्. अमृश्चीत्. अम्रासीत्. मवयाजीक
 रणो. विचति. विद्यात्. विविचतुः। व्यचिता. मविष्यति. विद्यात्. अयाचीत्. अयचीत्. मवे. कुलदित्वमन
 सीतितुनेहप्रवर्तते. अनसीतिपर्युदासेन. कृत्मात्रविषयत्वात्. अछिंछे. छिंछुः कणश. आदानं काणिश
 द्यर्जनं॥ शीलमिति पादवः॥ छिंछति. कच्छगतिन्द्रिप्रलपमूर्तिभावेऽप॥ कच्छति. कच्छत्पलामितिगणः॥

मन्त्रैः ॥ हिहलनहणस्यानेकहलुपलषाणत्वालुर्. आनर्छं. आनर्छसुः। कच्छिता. उज्जत्सर्गे. उज्जति. लुभविमो
॥ ३८ ॥ हने. लुभति. लोभिता. लोधा. लोभिष्यति. तपत्तंफ. तप्तौ. तपति. ततर्प. तर्पिता. अतर्पीत्. तंफति. शे
तंफादिनां तुम्बायः॥ आदिशब्दप्रकारे. निनपेन्नकारवपत्तास्ते तंफादयः॥ ततंफ. तप्यात्. मज्जसुख
ने. पृज्ज. मज्जति. पृजति. सुनगतौ. सुनति. ईर्ष्यायां. ईर्ष्यति. एषिता. एषा. एषिष्यति. इष्यात्.
रषीत्. कूटकौटिल्य. गाडु. दादीतिङि. तं. चुकटिष्य. चुकोट. चुकट. कुटिता. चर्वसंश्लेषणे. पृहतिपु
ठिता. स्फुरविगसने. स्फुरति. स्फुटिता. स्फुरस्फुल्ल संवलने. स्फुरति. स्फुल्लति. स्फुरति स्फुल्लसोर्निर्विर्णे
विष्यः॥ पत्तंवा. निस्फुरति. निःस्फुरति. स्फुल्लवने. परिपूतगुणोदयः। बुवति. बुनाव. बुविता. इति कुर्ददि.
दुमज्जोमुहो. मज्जति. ममज्ज. मल्लिनशोरिति बुम. मल्लिरंस्यात्पूर्वोत्तुम्बायः॥ संयोदितोपः॥ ममज्ज. क्य. रामः

ममजिह्व. मङ्गल. मङ्गलस्यति. प्रमाद. सीत. प्रमादाम्. प्रमादुः. रजोभङ्गे. रुजति. रेक्ता. रेस्यति. प्ररैः
सीत. मुजोकोटिले. रुजिवत्. विशप्रवेशने. विशति. ~~मृग~~ प्रामर्शने. प्रामर्शनंस्पर्शः. प्रम्रासीत. प्रमा
सीता. प्रमृस्यत्. पद्विशरणागत्यवशादनेषु. सीदतित्यादि. शङ्कुशानने. शङ्केषु. शिभ्राविनास्मा
ज्जानौस्तः. शीयते. शीयतां. प्रशीयत. शीयेत. शशाद. शक्ता. शत्स्यति. प्रशदत्. प्रशत्स्यत. हविसे
पे. ~~स्त~~ ~~स्तो~~ किरति. ईतोत्वाभ्यां गणद्विपूर्वविप्रतिषेधेन. चकार. चकारतुः. चकरुः. करेता. कीर्या
त. प्रकारेत्. किरतोत्पत्ते. उपात्किरते. सुदृष्टेर्देये. उपस्किरति. ~~प्र~~ ~~भा~~ ~~स~~ ~~य~~ ~~वा~~ ~~पे~~ ~~पि~~ सुद्धात्पूर्वद्वितिव
त्तत्प. उपस्किरत. उपचस्कारः. हिंसायां मतेच. उपात्त्यतेचकिरते. सुदृहिंसायां. उपस्किरति. ॥ प्र
तिस्किरति. मृनिगरेण. अविविभाषा. गिरतेरेफस्यलो. जाहोप्रत्यये. गीरति. गिलति. जगार. जगाल.

करिता.

॥ ४० ॥ जगरीय. जगलिय. गरिता. गलिता. गरीता. गलीता. गच्छतीत्यायां. गच्छिष्या. पच्छति. पप्रच्छ. पप्रच्छतुः॥
पप्रच्छुः॥ एषा. प्रसति. प्रयासीत्. प्रयाणत्यागे. प्रियते लुङि. लोष. लुङि. ङोः. शिनश्चप्रकृतिभूता च्छ. ड.
स्तदानीनामत्र. लि. त्वंस्वरार्थे. रिङ्. रयङ्. म्रियते. यमार. ममर्थ. मम्रिव. मर्ता. मरिष्यति. म्रषीष्ट. म्रष्टत.
म्रष्टः. व्यापामे. प्रापेणायं व्याङ्. पूर्वैः॥ व्याप्तिष्यते. व्यापेष्ट. व्यापप्राप्ते. व्यापम्रिरे. व्यापरिष्यते. व्याष्टत. व्याष्ट
पातां. जुषमीति सेवनयोः॥ जुषते. जुजुषे. श्रोविजी. भयसंचलनयोः॥ प्राप्तेण उत्पूर्वः॥ उद्भिजते. विजङ्गट्.
विजेः परदृग्नादिप्रत्ययो लि. हत. उद्भिजिता. उद्भिजिष्यते. श्रोलजी. श्रोलरुजी. ब्रीलजने. लजते. लेजे.
लजते. ललजे. ॥ इति तुदादिः॥ ॥ रुधिरः प्रावरणे. रुधिरिष्य. नम. शपोपवादः॥ रुग्णादि०॥
मृतादेनापः॥ रुधः॥ रुधयति. रुणस्ति. रुध्यः॥ रुध्य. रुणधि. रुध्यः॥ रुरुध्यः॥ रुधे. रुध्याते. रुध्यते. ॥

हंस्ते. रुन्धाथे. रुन्धे. रुन्धे. रुन्ध्वहे. रुन्ध्वमहे. रुग्ध. रुग्धे. रेङ्गा. रेत्स्यति. रेत्स्यते. रुणद्ध. रुन्धात्. रु
 न्ध्याम्. रुन्धन्तु. रुन्धि. रुणधानि. रुणधाव. रुन्धां. रुन्धातां. रुन्धताम्. रुन्त्स्व. रुणधे. रुणधावहे. रुणधामहे.
 अरुणत्. अरुन्ध्याम्. अरुन्धन्. अरुणत्. अरुणः. अरुन्ध्वं. अरुन्ध्वं. अरुन्ध. अरुन्धाताम्. अरुन्धत्. रुन्धा
 त्. रुन्धीत्. रुन्धात्. रुन्सीत्. अरुन्धत्. अरुन्सीत्. अरुद्ध. अरुत्स्यत्. अरुत्स्यत्. भिरिविहारणे.
 छिदि. ह्ये धीकरणे. वनियोगे. निचि. विचने. रिणक्ति. रिंक्ते. रिरेच. रेक्ता. अरिणक्. अरिचक्. अरुन्सीत्.
 अरिक्त. विनि. ष्यभावे. विनक्ति. विंक्ते. सुदिसंषेपणे. सुणानि. सुंक्ते. सुता. असुदत्. असौत्सीत्.
 असुत्. अरुन्दीप्तिदेवनयो. छणति. छंते. चच्छरे. चच्छि. चच्छिरे. चच्छत्से. छर्दिता.
 छर्दिष्यति. छर्त्स्यति. छणत्. अछणत्. छन्धात्. छद्यात्. अछदत्. अछर्दीत्. अछर्दिष्ट. ॥ उत्तिदि

मन्को ॥ ४१ ॥ इहिंसाः नादरयोः। नृणानि. तन्ने. कर्त्तुं वेष्टने. कर्णानि. तहहिंसाहिंसायाम्. तहहिंसा. तहं अमि
कृतेर्दमहसादौपिति. तणेदि. तणदः। ततर्ह. तर्हिता. अतरेणत्. आनलोपः। हिनस्ति. जिहिंस.।
हिंसिता. उर्होक्तेष्टने. उमति. उन्तः। उंरुन्ति. उन्संचकार. औनत्. औन्ताम्. औन्म. औनः। औनदम्.
अंनूयक्तिमसृगाकांतिगतिषु. अन्ति. अन्तः। अंजन्ति. अंनंज. अंनंजिष. अंनंक्ष्य. अंजिता॥
अङ्गा. अङ्गि. अन्जानि. अन्तक. अंजे. सिचि. अंजेः सिचो नित्यमिदं. अंजित. तं वृत्तं कोचने. त
नक्ति. ततश्च. तंचिता. तङ्गा. अविनीभयसंचलनेयोः॥ विनक्ति. विंक्तः. विजङ्गिति. विंत्विजिजिष.
विजिता. अविनक्त. अविजित. अविशेषण. शिनष्टि. शिंष्टः। शिंषन्ति. शिनसिः। शिशेष. शेषा०॥
शेष्यति. हेर्धिः। शिरादृष्टि. शिरिष्ट. शिनपाणि. शिंष्यात्. शिष्यात्. अशिषत्. अशेष्यत्. एवंविष्टसं

चूर्णने. भंजो. भ्रामर्दने. भनक्ति. वभंजिष्य. वभंक्ष्य. भंक्ता. ~~भुज~~पालनाभ्यवहारयोः. भुनक्ति. भोक्ता. भोक्ष्य
 ति. ॥ अभुनक्तु. ~~भुजो~~ ~~वभने~~. ॥ तस्मै नोक्तः. ॥ ओदनं भुंक्ते. अनवने किं. माहं भुनक्ति. निरंधी दीप्तो. इंधे. इंधा
 ते. इंधते. इंसे. इंधाचक्रे. इंधिता. इंधां. इंधाताम्. इंधतां. इन्धै. ऐन्ध. ऐन्धाताम्. ऐन्धते ऐन्धाः. वि
 ह्विचारणे. विह्वे. वेन्ता. ॥ ॥ इति रुधादयः. ॥ तनुविस्तारे. तनुते. तनान. तेने. तनिता. तनिष्यति.
 तनिष्यते. तनोतु. तनुतां. अतनोत. अतनुत. तनुयात्. तन्वीत्. तन्यात्. तनिषीष्ट. अतनीत्. अर्त
 नीत्. तनादिभ्यस्तयासोः. ॥ तनोरे. सिचोलुक्वात्तयासोः. ॥ अतनः. अतनिष्ठ. अतयाः. ॥ अतनिष्ठाः. ॥
 अतनिष्पत्. अतनिस्पत्. पणु हाने. सनोति. सनुते. सायात्. सन्यात्. जनस्वनां सनकलोः. ॥ एषा साका
 रेसानिद्रि. निच. असात्. ॥ असनिष्ठ. असायाः. ॥ असनिष्ठाः. ॥ सणुहिंसायां. सणोति. सणुते. स्युते.

मन्त्रो० ॥ ति० नृदिः । असर्गात् । असत् । असृणिष्ट । असृयाः । असृणिष्टाः । सिणुच । असृयेत् । लघूपधगुणोवा । सिणे

॥ ४२ ॥ ति० सेरोति० सेरिता० प्रसेणीत् । प्रसीत् । प्रसेणिष्ट । तृणत् । तृणेति । तृणीति । तृणते । तृणते०
दुहन्करणे० करोति० । अतः सार्वधातुके कुरुतः । नभः कर्तुं । भस्य कर्तुं । रूपधाया नदीर्घः कर्बन्ति ॥
नित्यं करोतेः । करोतेः प्रत्ययोकारस्य नित्यलोपोन्मोः । कर्म्बः । कर्मः । कुरुते । चर्को । चकर्थः । चकृव । चक्रम । च
के । कर्ता । करिष्यति । करिष्यते । करोतु । कुरुतां । अकरोत् । अकुरुतः । यच । क्यउलोपोयादौ प्रत्यये । कर्मात् ।
कर्वात् । क्रियात् । कृषीष्ट । अकार्षीत् । अकृत । अकरीष्यत् । अकरीष्यतः । संपरिभ्यां करोतौ भूषणे ॥ स
मवापेच । सुट् संस्करोति । अलं करोतीत्यर्थः । संस्कर्वन्ति । संघी भवंतीत्यर्थः । संपूर्वस्य कचिद्भूषणेऽपि
सुट् । संस्कृतं भक्ष्यादिति ज्ञापकात् । उपात्तमिति पत्तेवैकतवाक्या ध्यात्वा होषव । कभः सुट् । चात्प्रागुक्तयोर शमः

क्या

येपोः॥प्रतिपत्तोऽणायानं विरुतमेवैरुतेविकारः॥वौध्याहारः प्रकाशैकदेशपूरणं उपस्कृताकन्या उप
स्कृताब्राह्मणः॥एधोदकस्योपस्कृते उपस्कृतं भुङ्क्ते उपस्कृतं ब्रूते वनपावने वनते ववने मनुप्रवबोध
ते मनुते मेने मानिता मनिष्यते मनुतां प्रमनुत मन्वीत॥मनिषीष्ट॥ ॥इति तत्पदि॥ ॥ द्विः॥
दुर्कोऽन्यविनिमये॥क्यादिभ्यः प्राप्ताः श्योपवादः॥कीणाति॥इह ल्यपोः॥कीणीः॥आभ्यस्तयोः॥कीणा
ति॥कीणाति॥कीणीथः॥कीणामि॥कीणीवः॥कीणीमः॥कीणीते॥कीणाते॥कीणते॥कीणीषे॥कीणापे॥
कीणीध्वे॥कीणी॥कीणीवहे॥कीणीमहे॥चिक्राय॥चिक्रियतु॥चिक्रियुः॥चिक्रेथः॥चिक्रपिथ॥चिक्रिये॥केना॥के
पति॥केप्यते॥कीणातु॥कीणीतात॥कीणान्तु॥कीणीताम॥कीणातां॥कीणतां॥कीणीयात॥कीणीत॥कीयात॥
केपीष्ट॥प्रकेपीत॥प्रकेष्ट॥प्रकेप्यत॥प्रकेप्यत॥प्रीणतर्पणेकान्तौच॥प्रीणाति॥प्रीणीते॥प्रीणपाके॥प्रीणाति॥

[illegible]

नृछेदने. लुनाति. लुनीते. स्तृष्ट्राच्छादने. स्तृणति. स्तृणीते. तस्तार. तस्तस्तुः. तस्तहः. तस्तरे. स्तरिता. स्तरीता.
 स्तृणीयात्. स्तृणीत. स्तीर्यात्. स्तरिषीष्ट. स्तरीषीष्ट. प्रस्तारीत्. सिचिचपरस्मैपदेषु. नर्दयः. प्रस्तारिष्टम्. प्रस्तारि
 षु. प्रस्तारिष्ट. प्रस्तरीष्ट. प्रस्तरीष्टः. कृन्हिंसायां. कृणति. कृणीते. चकार. चकरे. च्वरुणो. च्वणति. च्वणीते. ॥
 ववार. ववरे. वरिता. वरीता. उदोदोत्सुत्वं. वूर्यात्. वरिषीष्ट. वूर्यीष्ट. प्रवारीत्. प्रवारिष्टां. प्रविरष्ट. प्रवरीष्ट. प्रवृ
 ष्टः. धृन्कंपने. धूनाति. धूनीते. दुधविष्य. दुधोथ. दुधुविव. दुधुविम. धोता. धविता. सुसुधून्. परस्मैपदेषु.
 प्रवावीत्. प्रधविष्ट. प्रधोष्ट. गृहउपादाने. गृह्णाति. गृह्णीते. जग्नाह. जग्हे. गृह्णोति. लिटि दीर्घः. ॥ एकाचो गृ
 होविहितस्य षो दीर्घो न तु लिटि. गृहीता. गृह्णातु. गृह्यात्. गृहीषीष्ट. ह्यतेति न वृद्धिः. ॥ अगृहीत्. अगृहीष्टां.
 अगृहीष्ट. अगृहीषातां. कुपनिषर्षे. कुह्णाति. कोषिता. निर. कुषः. वलादेरर्द्धधातुकस्येड्वा. निषेकोषिता. ॥

मध्यमति निष्काद्या. निरकोषीत. निराकुसुत. अशो. जने. अश्रान्ति. आश. आशिता. अशिष्यति. अश्रात्. अशान. जांवे
 ॥ ४४ ॥ बोधने. जानाति. जज्ञौ. दृषालनपूरणयोः। दृणति. दृहिंसायां. दृणाति. द्यूदृषां ह्रस्वेति पसेयसा. शश्रुतुः। शश
 रतुः। दृविहारणे. दृणति. ददरतुः। दद्रुतुः। ज्वयोहनौ. जणाति. ज्वस्तेये. मुह्माति. मोषिता. मुषष्टौ. पुह्माति.
 पोषीता. वंधवन्धने. वधाति. वबंधिथ. वबंध. वंध्या. मंत्स्यति. क्लिष्विवाधने. क्लिप्नाति. क्लेशिता. क्लेश. अक्ले
 शीत. अक्लिप्त. हृत्संभक्तौ. हृणति. बध्ने. बहृछे. वरिता. वरीता. अवरिष्ट. अवरीष्ट. अहत. अहृषातां॥ ॥
 ॥ इति कयादिः॥ ॥ चुरस्तेये॥ सत्यापमामासरूपवीणात्तल्लोकासेनालोमत्वचवर्मवर्णचूर्णचुरादिभ्योणिच.
 ॥ स्वार्थे. पुगन्तेति गुणः। सनाद्यनाधातवइति. धातुत्वम. तिप्शवादिः। गुणयादेशौ. चोरयाति. गिचञ्च. गिज
 नादात्मनेपदं कर्तृगमिनि क्रिया कले. चोरयते. चोरयामास. चोरयिता. चोर्षात्. चोरयिषीष्ट. गित्रीति चङ्. ॥० रामः

लोचनीतिहस्वः द्वित्वं हलादिः शेषः दीर्घो लघोरित्यभ्यासस्पदीर्घः प्रचुचुरत् प्रचुचुरत् चित्तिस्प्रत्या चिन्त
यति प्रचिचिन्तत् चिन्तेति पठिते व्येदित्कारणं च पासिकत्वे लिंगं तेन चित्त्वादीनलोपो नः चिन्तति चित्त्वे
दित्वादि पत्रिसंकोचने यन्त्रयति यन्त्रेति पठितुं शक्यं यत्तु र्दित्कारणाद्यन्त्रतीति माधवेनोक्तं तच्च चित्त्वं ॥०
एवं कटि प्रमत्तभाषणे तन्निमानिकुटुम्बधारणे मन्त्रयते मन्त्रयते एतौ आत्मनेपदिनौ सुकुडिपरिहासे सुकुडयति
पीड प्रवगाहे पीडयति आजभासभाषदीपजीवमीलपीडामन्यतरस्याम् एषामुपधायाद्स्वोवाचदुपरेणो अपीपिस्त
अपिपीडत् प्रपप्रख्याने प्रापयति प्रत्सहत्वरप्रयमहत्वरणस्याणं एषामभ्यासस्याकारश्चदुपरेणो ईत्याववादः ॥
अपप्रयत् प्रपप्रसेवे पर्ययति उर्कत् उपधायाक्वर्णस्य क्हाचदुपरेणो इरणमपवादः अपीपयत् अपपर्य
त् लुंस्तेवे लुंठयति प्रलुलुंठत् तड आघाते ताडयति मडिभूषायां हर्षे च मंडयति प्रममंडत् भटिकत्यागे ॥०

मध्यम भंडयति. अवभंडत. छर्दवमने. छर्दयति. अचछर्दत. चुवसंचोदने. चोदयति. अचूचुदत. पालरक्षणो. पालयति. अ
॥ ४५ ॥ पीपलत. पूजपूजायां. पूजयति. अपूपजत. कृतसंशये. उपधायाश्च. धातोक्ततत्त. उपधायांचेति दीर्घः. कीर्तयति. ॥
 अचीकृतत. अचिकीर्तत. म्लेच्छ. अव्यक्तायां वाचि. म्लेच्छयति. अमिम्लेच्छत. ईडस्तुतौ. ईडयति. पिडिसंधाते. पिंडयति.
 हृष्येते. रेषयति. अरुहृषत. तुल्यमाने. तोलयति. अतूतुलत. सुल्यमाने. सुल्ययति. असुसुल्यत. घुषिरविशब्द
 ने. पोषयति. अजृघुषत. पठपुठलुठतुजिमिजिमिजिलुजिभजिलपित्रसिपिसिकसिदसिकुशिघट घटिहृदि.
 बर्हवल्हृगुपधूपविच्छचोपमुयलोहलोचणदकुपतर्कहृतुवधुभाषार्थः. पाटयति. पोटयति. लोटयति. तुंजयति.
 एवंपोषां. घाटयति. घंटयति. नालोपिशास्त्रदितां. शिच्यग्लोपिनः शास्त्रेर्कदितांचोपधामाहस्वानचड्. परेणौ. ॥
 अलुलोकत. अलुलोचत. वर्तयति. बर्हयति. आधमाह. इतउर्ह्विभाषीतोणिचध्पधातुमरभिव्याप्य. ॥ युजठ

रामः

चसंयमते. योजति. योजयति. प्रयौक्षित. पर्जयति. पर्वयति. पर्वति. पर्विता. अपर्वित. ^हअपर्वपूजायां. यमवर्षणे. साहयति.
सएवायं नागः सहितिकलभेभ्यः परिभवांश्च न खरणे. वारयति. वरयति. वरते. ज्वयपोहानौ. जारयति. जरति. शिष. प्रसर्वो
पेयोर्गे. शेषयति. शेषति. शेष. प्रशिस्त. तपदाहे. तापयति. तपति. तप्ता. तपत्. तपो. तर्षयति. तर्षति. हिंसिहिंसायाम्.
हिंसयति. हिंसति. अर्हपूजायां. छदप्रपवारणे. स्वरितेत्. छदयति. छदति. छदते. धूनकंपने. धूनप्रीनोर्नुक्. रणे. धून
यति. धवति. धवते. प्रीनतर्पणे. प्रीणयति. प्रयति. प्रयते. वचपरिभाषणे. वाचयति. वचति. वक्ता. अवासीत्. मानपूजायां.
मानयति. मानति. मानिता. मूमासौ. आत्मेनेपदि. भावयते. भवते. सिक्तुन्तिमोगेनैवात्मनेपदमित्येके. भवति. मार्ग. अन्वेषणे.
धपप्रहसने. धर्षयति. धर्षति. अयादत्ताः. कयवाक्यप्रबन्धे. अलोप. अत्रपरस्मिन्पूर्वविधौ. परनिमित्तोजादेशस्यानिवत्.
स्यात्स्यानिभूतादवाः पूर्वत्वेन दृष्टस्यविधौ कर्तव्ये. इति स्यानि. वत्वान्नोपधायाहृद्भिः. कययति. अलोपित्वादीर्घसन्वहा

मध्य-**ति** चोत्त-प्रचकषत्-गणसंख्याने-गणयति-ई-गण-प्रभ्यासस्यातर्हस्यात्-च-परैर्गो-चादत्-प्रजीगणत्-प्रजगणत्-स्वप्र
॥ ४६ ॥ तिपत्ते-रचयति-प्ररत्-कलगतौ-संख्यानेच-कलयति-प्रचकलत्-महमृजायां-सचपैमुन्ने-स्वचयति-प्रपोपदेपत्वा
 न्न-प्रसुस्वचत्-कुमारकृडामाम-कुमारयति-प्रचुकमारत्-ऊनपरिहाने-ऊनयति-प्रो-पुयएरजीतिस्वचपयोरितिच
 कर्त्तव्यवर्गप्रत्ययाहारजन्तोलिङ्गम्-णिचि-प्रचादेशेनहिस्तेकर्त्तव्ये-यत्रहिस्त्वावभ्यासोत्तरस्वरादस्याद्योचप्रक्रियायां
 परिनिष्ठीतेरूपेवा-प्रवर्गोलभ्यते-तत्रैवामनिषेध-प्रज्ञापकस्यसजातिमापेसत्वात्-तेनाचिकीर्तनादिस्पादिसिद्धम्-
 प्रहतेतुनशब्दस्यहित्वम्-तत्तत्तत्तरखण्डे-प्रधोपः-प्रोननत्-धनप्रदे-धनयति-प्रदधनत्-स्ववेष्टने-स्वचयति-
 मृत्रप्रस्रवणे-मृत्रयति-प्रदन्नतसामर्प्याणिच-पिकल्प-मृत्रति-आगवादात्मनेपदिन-परगतौ-परयते-प्रपपदत्-
 गहमहरो-मग-प्रन्वेषणे-मगयते-मूर्खारविकान्तौ-मूरयते-वीरयते-गर्वमाने-**॥ इतिचुरादि ॥ ४६ रामः**

